

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Β' ΤΕΥΧΟΣ 63ον

6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1925

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Κύριον άρθρον
Εξωτερική έδρα
Εσωτερική έδρα
Οικονομολογική έδρα
Στεφάνου Σκουρδής
Πέτρου Ε. Γαρυφαλιά
Καρόλου Ζιζ
Αρίστου Καμπόρη
Δημ. Πετρακίδη
Κ. Σς.
Δημ. Σωτηρίου
Μάριο Καράτσιο
Ταγματάρχου Ντ. Σιβριέ

Έπτά μηνών Πρωθυπουργία
Φασισμός και Κερμουνισμός
Η αποικιακή πολιτική
Παλαιαί συνομιλίες με τον Δ. Γούναρη
Της Βουλγής ή Αηρών
Περί «Γοθίων»
Η οικονομική κατάσταση των Δήμων και
Κοινοτήτων της Ελλάδος
Οί άθλοι του στρατηγού Σαράιγ
Ο παγκόσμιος πόλεμος

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΑΓΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Δραχ.	150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	"	75
ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικός)	£	1
ΑΜΕΡΙΚΗΣ	Δολλάρια	5

Εξάμηνοι συνδρομαί εσωτερικού και τρίμηνοι εσωτερικού δέν πωλούνται.

— Διά δημοσιεύσεις άγγελιών ιδιαίτερα συμφωνίας.

— Τα έμβλήματα άπευθύνονται δι' επιταγής προς την διεύθυνσιν.

— Διά πάσαν άνωμαλίαν περί την άποστολήν του φύλλου οί κ. κ. συνδρομηταί παρακαλούνται ν' άπευθύνονται προς την Διεύθυνσιν.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ ΤΡΕΙΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΛ. ΔΙΕΥΘ. ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 72.000.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΧ. 28.800.000

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:			
ΑΘΗΝΑΙ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΟΜΟΤΙΝΗ	ΠΟΤΑΜΟΣ (Κωστήρων)
» ΠΑΓΚΡΑΤΙ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ	ΚΟΡΙΝΘΟΣ	ΠΙΡΕΒΕΖΑ
ΑΓΡΙΝΙΟΝ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	ΠΥΡΓΟΣ
ΑΙΓΙΟΝ	ΘΗΒΑΙ	ΛΑΜΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΣ	ΙΩΑΚΗ	ΛΑΡΙΣΣΑ	ΣΠΑΡΤΗ
(ΔΕΔΕΑΓΑΤΣ)	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΛΕΒΑΔΕΙΑ	ΣΟΡΟΒΙΤΣ
ΑΜΦΙΣΣΑ	ΚΑΒΑΛΛΑ	ΛΕΥΚΑΣ	ΣΥΡΟΣ
ΑΜΑΛΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΙ	ΔΙΜΝΗ (Εύβοιας)	ΤΡΙΚΚΑΛΑ
ΑΡΓΟΣ	ΚΑΛΑΒΥΤΤΑ	ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ	ΤΡΙΠΟΛΙΣ
ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ	ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ (Σάμου)	ΜΥΤΙΛΗΝΗ	ΤΣΟΥΤΛΙΟΝ
ΒΑΘΥ (Σάμου)	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΝ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	ΥΔΡΑ
ΒΟΛΟΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΦΛΟΡΙΝΑ
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	ΚΑΣΤΡΟΝ (Αθήναι)	ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΝ	ΧΑΛΚΙΣ
ΓΥΘΕΙΟΝ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΠΑΤΡΑΙ	ΧΑΝΙΑ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ	ΚΙΑΤΟΝ	ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	ΧΙΟΣ
ΔΡΑΜΑ	ΚΟΖΑΝΗ	Πλατ. Τ. Λον.	

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ: ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, Pine Street 25 ΒΟΣΤΩΝΗ (Athens Banker's Corporation)
ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ: ΛΟΝΔΙΝΟΝ, Fenchurch Street 22--ΕΝ ΚΥΠΡΟ: ΛΕΜΕΣΟΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ.
ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΡΤ-ΣΑΙΔ

ΠΥΚΝΟΤΑΤΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ

Καταθέσεις εις Δραχμάς και συνάλλαγμα εκ του 'Εξωτερικού
έν όψει και επί προθεσμία

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΜΕΧΡΙ ΔΡΧ. 20.000 ΠΡΟΣ 4 ο/ο

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΥΣΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΣ

Ἡ «ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ» ἀποστέργει κατ' ἀρχὴν νὰ ἐμφανίσῃ ἐαυτὴν ἐπαινετικῶς πρὸ τῶν ἀναγνωστῶν της. Εἰς τὴν νίκην τοῦ ἀγῶνος ἀποβλέπουσα πρὸ παντός, ἀπέφυγε νὰ καταστή ὄργανον κόμματος καὶ ἀνέλαβε νὰ στηρίξῃ καὶ ν' ἀναπτύξῃ Ἀρχὰς καὶ Ἰδέας, ἵνα κατὰ δύναμιν συντελέσῃ εἰς τὴν ἠθικὴν ἀποκατάστασιν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τῆς χώρας. Τοιαύτην γραμμὴν ἀπαρεγκλίτως τηρήσασα ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἦτο εὐλογον, ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ εἶνε ἐν ταυτῇ καὶ ἐκδοτικὴ ἐπιχείρησις, μέσον βιοπορισμοῦ καὶ πλουτισμοῦ. «Οὐ δύναται τις δυοὶ κυρίοις δουλεύειν, θεῷ καὶ Μαρμῶναι.» Πᾶν τοῦναντίον. Ἡδίκησεν οἰκονομικῶς ἐκείνους οἵτινες ἐθεώρησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ προέλθωσιν εἰς τὴν ἐκδοσιν τοιοῦτου ἰδεολογικοῦ ὀργάνου. Καὶ ναὶ μέν, αἱ ἠθικαὶ ἐκδηλώσεις ὑπὲρ αὐτῆς—ἄκρως ἐνθουσιώδεις καὶ συγκινητικαὶ ἐκ μέρους τῶν ἀναγνωστῶν της, ἀπὸ τῶν πολιτευομένων μέχρι τῶν τελευταίων πολιτῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὡς καὶ σύμπαντος τοῦ τύπου, ἀποτελοῦσι μεγίστην ἠθικὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς, ὡς καὶ μέγιστον τίτλον τιμῆς. Ἀλλ' ἐκδοθεῖσα ἄνευ κεφαλαίων, ἐν τῇ πεποιοθῇ ὅτι ἡ ἀλληλεγγύη μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ὁμόφρονος κόσμου τῶν συνδρομητῶν της ἐφ' ὧν κυρίως καὶ ἀποκλειστικῶς ἐστήριξε τὴν ἐκδοσὶν της—θὰ ἦτο ἄρρηκτος, θὰ ἦτο τοιαύτη ὥστε νὰ διατηρῇται ἐν τῇ ζωῇ καὶ νὰ ἐκτελῇ τὸν προορισμὸν της, χωρὶς ἀγωνίαν καὶ χωρὶς μαρτυρικὸν ἀγῶνα διὰ τὴν οἰκονομικὴν της ἐπάρκειαν, δικαιούται, νομίζομεν νὰ ἐκφράσῃ τὴν βαθειὰν ἐλπίσιν της διὰ τὴν ἀσέτησιν τῆς ἀλληλεγγύης αὐτῆς παρὰ πλείστων ἐκ τῶν συνδρομητῶν της οἵτινες ἐπὶ 15 ὀλοκλήρους μῆνας λαμβάνοντες τὴν «Ν. Ἐποχὴν» παρεγνώρισαν τὰς ἐναντι αὐτῆς ὑποχρεώσεις των.

Ἡ Διεύθυνσις τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ποιουμένη ὑστάτην ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς καθυστεροῦντας τὰς συνδρομὰς τοῦ λήξαντος ἔτους ἀξιοτίμους συνδρομητὰς αὐτῆς, θέλει νὰ ἐλπίξῃ ὅτι θὰ σπεύσωσιν οὗτοι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων των. Εἶνε καθήκον αὐτῶν τέλος, ν' ἀποδείξωσιν ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ συντελέσουν, αὐτοὶ τοῦλάχιστον, εἰς τὴν διακοπὴν τῆς ἐκδόσεως τῆς «Νέας Ἐποχῆς», διότι εἰς τὴν διακοπὴν ἄγει, ἡ καθυστέρησις 75.000 χιλιάδων δραχμῶν ἐκ συνδρομῶν τοῦ πρώτου ἔτους.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

Διευθυντὴς «Ν. Ἐποχῆς»

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝ. ΜΑΛΛΟΣΗΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

4—12—1925

Παρά την προκήρυξιν τῶν ἐκλογῶν τῆς Γερουσίας, οὔτε ἡ προεκλογικὴ ἀκόμη κίνησις ἤρξατο, οὔτε γενικώτερον καθωρρίσθη ἡ στάσις τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Ἐδ-λόγως δέ. Διότι ἐφ' ὅσον δὲν αἴρονται τὰ ὑπάρχοντα περιοριστικὰ ἐπὶ τοῦ τύπου ἰδίᾳ μέτρα, δὲν δύναται βεβαίως νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐνάρξεως πραγματικοῦ πολι-
τικοῦ ἀγῶνος.

Ἡ μέλλουσα νὰ ἐκλεγῇ Γερουσία δι' ἀμέσου, ἴσως δὲ καὶ καθολικῆς, ψηφοφορίας θὰ εἶναι σῶμα καθαρῶς πολιτικὸν ἔστω καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἔχει συμφῶνως πρὸς τὸ τεθὲν ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα, τὴν προέχουσαν θέσιν ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ πολιτεύματος. Καθίσταται δ' ἐν μείζων ἡ πολιτικὴ σημασία τῶν γερουσιαστικῶν ἐκλογῶν τῆς 10ης Ἰανουαρίου, διότι αὐ-
ται θὰ ἀποτελέσουν τὴν πρώτην ἀπὸ μιᾶς τριετίας καὶ πλέον ἐνδεχομένως ἐλευθέρ-
ραν καὶ γνησίαν ἐκδήλωσιν τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος ἐπὶ τῶν δημοσίων πραγ-
μάτων.

Οὔτε ἄλλως τε ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέ-
λῃσιν οἰουδήποτε ὅπως ἀποχρωματίσῃ τὰς ἐκλογὰς ταύτας ἀπὸ τῆς πολιτικῆς τῶν
σημασίας. Διότι ἡ Γερουσία, ὅχι μόνον
θὰ ἔχῃ πολιτικὴν ἀρμοδιότητα ὡς σῶμα,
ἀλλὰ καὶ θὰ συμπράξῃ, κατὰ τ' ἀποφα-
σισθέντα, μετὰ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ὀρι-

στικὴν διατύπωσιν τοῦ νέου συντάγματος
συμμετέχουσα οὕτω καὶ εἰς τῆς συντακτι-
κῆς ἐξουσίας τὴν ἀσκῇσιν.

Ἀναμφιβόλως ὁμως ἡ διεξαγωγή τοῦ
ἀγῶνος πρὸς συγκρότησιν τοῦ σώματος
τούτου, τὸ ὅποιον ἐκ τῆς ἀποστολῆς του
καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς του μέλ-
λει ν' ἀσκήσῃ ξαιρετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ
τῆς πολιτικῆς ἐξελίξεως, δὲν δύναται νὰ
ἴνοηθῇ ὑπὸ τὴν πίεσιν οἰουδήποτε μέτρου
περιορίζοντος τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου
ἢ τὴν ἐλευθέραν δράσιν τοῦ πολιτικοῦ
κόσμου καὶ τῶν λαϊκῶν μαζῶν.

Εἶναι κατὰ συνέπειαν ἀπολύτως ἐκ τῶν
πραγμάτων δικαιολογημένη ἡ ἐπιφύλα-
ξις μετὰ τῆς ὁποίας ὁ πολιτικὸς κόσμος
πασῶν τῶν ἀποχρώσεων ἐδέχθη τὴν προ-
κήρυξιν τῶν ἐκλογῶν τῆς Γερουσίας. Καὶ
παρίσταται ἐξ ἄλλου ἀπολύτως ἐπιβεβλη-
μένη καὶ ἀνεπίδεκτος οἰασδήποτε ἀναβο-
λῆς ἢ ὑποχρέωσις τῶν κρατούντων ὅ-
πως προβῶσιν εἰς τὴν ἄμεσον ἄρσιν τῶν
ὑφισταμένων περιορισμῶν καὶ ὅπως ἐν-
τοπίσωσι τὰς μερίμνας τῶν ἀποκλειστικῶς
καὶ μόνον εἰς τὴν ἀσκῇσιν τῶν καθαρῶς
κυβερνητικῶν καθηκόντων, ἐὰν ἐννοεῖ-
ται ὑπάρχει πραγματικὴ καὶ εἰλικρινὴς
ἡ πρόθεσις διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ὁμα-
λοῦ πολιτικοῦ βίου καὶ τὴν ἐξασφάλισιν
τῆς ἐλευθέρως καὶ γνησίας ἐκδηλώσεως
τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος.

W.

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Υπό την πρίσιν των τουρκικών Αρχών διατελούντες οι εν Κων)πόλει Έλληνες συνήλθον και απεφάσισαν την παραίτησιν από των ειδικών πλεονεκτημάτων τα οποία παρέχονται αυτοίς διὰ τῆς Συνθήκης περί μειονοτήτων. Τὸ συγκροτηθὲν εἰδικὸν ἀντιπροσωπευτικὸν Σώμα τῆς ἑλληνικῆς μειονότητος ἐξέδωκε ψήφισμα διὰ τοῦ ὁποῦ κηρύσσει ὅτι: «Λόγῳ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προσεχῶς ψηφισμένου ἀστικοῦ ἐλθετικοῦ κώδικος ὡς νόμου τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἐξασφαλίζονται αἱ διατάξεις τοῦ οἰκογενειακοῦ καὶ προσωπικοῦ δικαίου τῆς ῥωμικῆς (ἑλληνικῆς) μειονότητος αἱ αναφερόμεναι εἰς τὴν § α' τοῦ ἀρθροῦ 42 τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης καὶ θεωρεῖται περιττὴν τὴν ἀνάγκην θεσπίσεως ἰδιαιτέρων διχαζέων». Τὸ ὅλιγον τῆς υποθέσεως ταύτης ἐγκρίνεται κυρίως εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὁ τουρκικὸς τύπος δὲν μένει εὐχαριστημένος ἀπὸ τῆς παραίτησεως ταύτης ὡς αὕτη δικτυοῦται διὰ τοῦ ἀνωτέρω ψηφίσματος καὶ διακηρύσσει ὅτι οἱ Έλληνες ὀφείλουσι νὰ προδοῦν εἰς γενικὴν καὶ ἀνεπιφύλακτον παραίτησιν ἀπὸ πᾶσιν τῶν προστατευτικῶν ὑπὲρ αὐτῶν διατάξεων τῶν πηγάζουσιν ἐκ τῆς μνησθείσης συνθήκης.

Ἡ γαλλικὴ πολιτικὴ κρίσις ἐτερματίσθη διὰ τοῦ σχηματισμοῦ Κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν κ. Μπριάν, ἐπιτυχόντος νὰ διασπᾷ τὸ περίφημον «Καρτέλ» τὸ ἀποτελούμενον ὡς γνωστὸν ἐκ τῶν συνηγορημένων ομάδων τῆς ἄκρας Ἀριστερᾶς καὶ τῆς Ἀριστερᾶς. Ἐμφανισθεὶς εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὴν Βουλὴν ὁ κ. Μπριάν ἀπηύθυνεν εὐγλωττον καὶ συγκινητικὴν ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς Γάλλους βουλευτάς καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς συνεργασίαν πρὸς προστασίαν τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν, μεθ' ὃ ὁ νέος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Λουσαίρ ἀνέπτυξε τὰ στοιχεῖα τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος τοῦ ὁποῦ προέκειται νὰ ἐφαρμόσῃ. Ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ τούτου προγράμματος τεθέντος ζήτηματος ἐμπιστοσύνης ἡ Κυβέρνησις Μπριάν ἐπέτυχεν ἱκανῶς ἰσχυρὰν πλειοψηφίαν.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ

Ο ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ ΠΕΡΙ ΘΡΑΚΗΣ

Μία ἀγόρευσις τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει ἥτις δημοσιεύεται διὰ πρώτην φοράν

Τὰ ὑπὸ τῆς νέας γαλλικῆς Κυβερνήσεως κατατεθέντα εἰς τὴν Βουλὴν νέα φορολογικὰ νομοσχέδια θεσπίζουν ἐξαιρετικὰ μέτρα πρὸς ἰσοσκελίσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος. Ὁδὴν ἐπαυξάνεται κατὰ 50 οἰο ὁ φόρος ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν, ἐπιβάλλεται νέος φόρος ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν κερδῶν, φόρος ἐπὶ τῶν μεταλλείων καὶ ὀρυχείων, ὡς καὶ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος. Διὰ τῶν αὐτῶν νομοσχεδίων, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐπιβαλλομένων φορολογιῶν, προβλέπεται καὶ ἀύξησις τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐν κυκλοφορίᾳ χαρτονομίσματος κατὰ 25 δισεκατομμύρια τοῦ ὅλου ποσοῦ ἀνερχομένου οὗτω εἰς 58 1/2 δισεκατομμύρια φράγκων.

Τὸ ζήτημα τῆς Συρίας καὶ μετὰ τὴν ἀφιέρῃν ἐκεῖ τοῦ νέου Γάλλου Ἀρμοστοῦ κ. ντε Ζουβενέλ δὲν φαίνεται σπεύδον πρὸς ταχείαν διευθέτησιν. Κατὰ τὰς τελευταίας ἀγγλικῆς πηγῆς πληροφορίας, αἱ διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ Γάλλου Ἀρμοστοῦ καὶ τῶν Συρίων ἀρχηγῶν ἐναυάγησαν λόγῳ τῶν ὑπερβολικῶν ἀξιώσεων αὐτῶν, αἰτούντων τὴν ἄμεσον ἐκκένωσιν τῆς Συρίας ἀπὸ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων. Φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ὀριστικοῦ ναυαγίου. Αἱ πρὸς τὸν κ. Ζουβενέλ δοθεῖσαι ὁδηγίαι ἔχουν καθαρῶς εἰρηγικὸν χαρακτήρα καὶ ὁ νέος Ἀρμοστής θὰ ἐπιχειρήσῃ προσεχῶς νῆαν ἐπανέλθῃ τῶν διαπραγματεύσεων.

Ἐν Γενεύῃ συνέρχεται τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν πρὸς τελικὴν ἀπόφασιν ἐπὶ τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ ἐπεισοδίου. Ἀντιπρόσωποι τῶν ἐνδιαφερομένων Κρατῶν ἀνεχώρησαν ἤδη εἰς Γαλλίαν, κατὰ τὴν ἐρχομένην δὲ δὲδομάδα θὰ ἐξεχωμεντὰς σχετικὰ πρακτικὰ τῶν συζητήσεων. Αἱ ἀνακοινωθείσαι διὰ τοῦ τύπου πληροφορίες περὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχουν ἐντελῶς ἰδιωτικὸν χαρακτήρα καὶ ἔνεκα τούτου οὐδεμίαν κάμνομεν μνείαν περὶ αὐτοῦ, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἀναγοράψωμεν τὰς διαδισαδισομένας αὐθεντικὰς εἰδήσεις.

PROBUS

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Τὰ γεγονότα τῆς τελευταίας ἐβδομάδος παρουσιάζουν τὴν κατάστασιν, ὡς ἐντελῶς ἔκκαθαρισθεῖσαν ἀπὸ πολιτικῆς καὶ πολιτικῆς ἀπόψεως. Διὰ τῶν ἀπαντητικῶν ἐπιστολῶν τῶν κ.κ. Τσαλδάρη καὶ Δεμερτζή διηυθετῆθη ὀριστικῶς τὸ ζήτημα τῆς παρὰ πάντων τῶν κομμάτων ἀναγνωρίσεως τοῦ Πολιτεύματος, ὡς τοῦτο προέκλυεν ἐκ τῶν συζητήσεων, τὰς ὁποίας προεκάλεσεν ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Δεμερτζή ἀνακοίνωσις αὐτοῦ εἰς τὴν σύσκεψιν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

Καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Δεμερτζή καὶ ἡ τοῦ κ. Τσαλδάρη, παρέχουσαι τὴν βεβαίωσιν ὅτι μέχρι τῶν ἐκλογῶν δὲν θέλει ἀνακηνηθῇ καθεστωτικὸν ζήτημα, ἐνέκλειον ἀρκετὰς ἐπιφυλάξεις περὶ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι δοκιμασίας τοῦ Πολιτεύματος.

Ἐν τούτοις ἡ γνώμη τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὑπῆρξεν ἀγαθὴ ἐκ τῆς διατυπώσεως τῶν ἐπιστολῶν τούτων καὶ γενικῶς ἐθεωρήθη λήξαν τὸ ἀνακηνηθὲν ζήτημα τοῦ πολιτεύματος.

Συγχρόνως ἡ δημοσίευσίς τοῦ Διατάγματος τῶν ἐκλογῶν Γερουσίας, ὁρισθεῖσιν διὰ τὴν 10ην Ἰανουαρίου ἀπετέλεσε νέον σημεῖον ἐκκαθαρίσεως τῆς πολιτικῆς καταστάσεως καὶ ἀρχὴν εἰσόδου τῆς χώρας εἰς τὴν ὁμαλότητα. Ἡ πρὸς τὸν Λαὸν προσηνὴ διανοίγει πάντοτε τὴν πρὸς λύσιν τῶν ἐσωτερικῶν κρίσεων ὁδὸν καὶ αἰθεῖ τὰ ἐμπόδια, τὰ ἐπιπροσθόντα εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῆς γνώμης τῶν πολιτῶν περὶ τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας. Ἐφόσον δὲ δηλοῦται ὅτι ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Παγκάλου ἐμμένει εἰς τὸ ἀρχικὸν τῆς προγράμματος καὶ δὲν θὰ ἀναμειχθῇ εἰς τὰς ἐκλογὰς ἀλλὰ θὰ παραμείνῃ, ὡς «κατάστασις» ἐτι μᾶλλον ἐνισχύεται ἡ γνώμη ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ γαλήνη προάγεται καὶ ὁ πολιτικὸς κόσμος βοηθεῖ ἐν συνόλῳ εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον καὶ ἀσφαλέστερον.

Ἡ πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἐπιστολὴ τοῦ κ. Τσαλδάρη ὑπῆρξε λίαν σαφὴς περὶ τῶν ἐν τῷ Πολιτικῷ γραφείῳ γενομένων συζητήσεων. Ὁ ἡγέτης τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, ὁμολόγησε ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ ζήτημα καθεστῶτος μέχρι τῶν ἐκλογῶν ἀποδέχεται τὴν πρότασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ δοκιμασίας τοῦ πολιτεύματος ἐπὶ ἑνὶ χρόνῳ, ὅπῃ μορφήν προ-

σῶν ὑπόθεσις φρονῶν ὅτι ἡ ὀριστικὴ κύρωσις τοῦ Πολιτεύματος ἀπέμεινεν πάντοτε ἡ λαϊκὴ συνείδησις.

Ὡσαύτως καὶ ὁ κ. Δεμερτζής διὰ μακρᾶς ἐπιστολῆς τὸν διηγουμένης σκέψεις τοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Πολιτεύματος καὶ ἐτόνισεν ὅτι ἐπιθυμῇ καὶ μετὰ τὰς ἐκλογὰς νὰ μὴ ὑπάρξῃ τοιοῦτον ζήτημα, συνιστῶν συγχρόνως νὰ ἀποτραπῇ ἡ ἀνάμιξις τοῦ στρατοῦ εἰς ἔργα ξένα πρὸς τὰ ἴδια. Αἱ περὶ τοῦ Πολιτεύματος δηλώσεις πάντων τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν θὰ τυπωθοῦν ὑπὸ τοῦ Πολ. Γραφείου συμφώνως πρὸς τὰ κενωθέντα πρακτικὰ καὶ θὰ δημοσιευθοῦν ἐν καιρῷ.

Ἡ Κυβέρνησις παραμένει ὡς κατὰστασις ἐκδήλωσεν ἤδη ὅτι θὰ εὐνοήσῃ μεμονωμένας ὑποψηφιότητας γερονισσῶν διὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς. Συγχρόνως μεταξὺ τῶν διαφόρων κομμάτων διεξάγονται συνεννοήσεις πρὸς ὑπόδειξιν κοινῶν υποψηφίων ἐν συνδυασμῷ κατὰ νομοῦς. Τὸ Λαϊκὸν Κόμμα καὶ τὸ ἑὸς τῶν Ἐλευθεροφρόνων θὰ κ. τηρήσιν ἰδίους συνδυασμοὺς ὅπου αἱ τοπικαὶ ἀνάγκαι ἐπιτρέπουσι τούτο.

Τινὲς τῶν ὑπουργῶν θὰ ἐκθέσουν ὑποψηφιότητα γερονισσῶν, ὁ δὲ κ. Δεμερτζής διεξάγει συνεννοήσεις μετὰ τῶν κ.κ. Καφαντάρη καὶ Μιχαλακοπούλου πρὸς σύμπραξιν κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλοῦ.

Ὡσαύτως τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα συνεννοοῦνται πρὸς ὑπόδειξιν ἰδίων υποψηφίων, ἐκτὸς τῶν κομμάτων.

Ἡ δημοσίευσίς τμημάτων τῆς ἐκθέσεως τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ Ἑλληνοβουλγαρικὸν ἐπεισόδιον ἐπροκάλεσεν τὴν ἐνέργειαν ἀνακρίσεων, ἵνα ἐξακριβωθῇ πόθεν ἐδόθησαν αἱ πληροφορίες αὗται. Ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς ἀνέκρινε τὸν κ. Ρούφαν, εἰσάγεται δὲ εἰς δίκην εἰς τὸ Στρατοδικεῖον ἡ διεύθυνσις τοῦ «Ἑλ. Βήματος» διότι ἐδημοσίευσεν τὰς πληροφορίες τῆς ἐκθέσεως.

Δημοσιευθέντος τοῦ Διατάγματος διὰ τὴν ἀνασύνταξιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Θύβητι, Πάτραις καὶ Βόλῳ, ἤρξατο ἡ λειτουργία τῶν ἐνοριακῶν ἐπιτροπῶν αἵτινες χορηγοῦν τὰ νέα βιβλία. Παρατηρεῖται ὅμως ἀπροθυμία πρὸς προέλευσιν τῶν ἐκλογικῶν καὶ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἐκλογικοῦ τῶν βιβλίων.

Ἡ Κυβέρνησις θέλουσα νὰ προστατεύσῃ τὰ ἔθνη ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ἀπηγόρευσε τὴν κυκλοφορίαν κυρίων μὲ φόρεμα ἀπέχον τοῦ ἐδάφους πλέον τῶν 30 ἐκατοστῶν. Ἐδημιουργήθη οὕτω κοινωνικὸν ζήτημα συνεπείᾳ δὲ τούτου ἀπεφασίσθη ἡ ἀναστολὴ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου μέχρι τῆς 15ης Ἰανουαρίου.

Ὁ ἡγέτης τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος κ. Π. Τσαλδάρης ἀπευθύνει τὴν κάτωθι ἐπιστολὴν πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, εἰς ἀπάντησιν τῆς διαβιβασθείσης αὐτῷ γνωστῆς προτάσεως περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ Πολιτεύματος:

Ἐν Ἀθήναις 30 Νοβρίου 1925

Κύριε Πρόεδρε.

Μετά τὴν τελευταίαν σύσκεψιν ἐν τῷ Πολιτικῷ Γραφείῳ μοι διεβιβάσθη διὰ τοῦ διευθυντοῦ τούτου ἀντίγραφον τῶν ὑπ' ὑμῶν διατυπωθεισῶν προτάσεων πρὸς ἀποδοχὴν σχετικῶς πρὸς τὸ δημοκρατικὸν Πολίτευμα.

Ἡ σύσκεψις, ἥς μετέσχον μετ' ἄλλων πολιτικῶν, ἀπεφάσισε τὴν ἀνταλλαγὴν σκέψεων περὶ τῆς τηρητέας πολιτικῆς ὡς πρὸς τὴν ἔξοδον τῆς χώρας ἐκ τῆς ἀνωμαλίας πολιτικῆς καταστάσεως. Διευτύωσα δὲ κατ' αὐτὴν τὰς ἀντιλήψεις μου καὶ ὡς πρὸς τὸ Πολίτευμα. Εἰς ταῦτα δὲ ἀναφερόμενος λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρᾶσχω τὰς ἐξῆς ἐπὶ τούτων ἀποσαφήσεις.

Ὡς πρὸς τὴν πρότασιν τῆς ἀναγνωρίσεως παρ' ἐμοῦ τοῦ δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος, βεβαίως αὕτη δὲν δύναται ν' ἀναφέρηται εἰς ἐμὲ οὐδὲ εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ λαϊκὸν κόμμα ὡς ἄτομον, καθ' ὅσον ἀναντίρρητον εἶνε ὅτι τὸ Πολίτευμα ἐκάστης χώρας ἄφ' ἐαυτοῦ ἐπιβάλλεται εἰς πάντας τοὺς πολίτας καὶ οὐδεμίαν χρῆζει παρ' αὐτῶν εἰδικῆς ἀναγνωρίσεως.

Ἀπευθυνομένη εἰς ἐμὲ ὡς ἡγέτην τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, ἔχει τὴν ἐννοίαν τοῦ καθορισμοῦ τῆς πολιτικῆς τοῦ κόμματος τούτου ὡς πρὸς τὸ Πολίτευμα. Σαφῶς δὲ ὡς πρὸς τοῦτο ἐδήλωσα ὅτι τὸ Λαϊκὸν Κόμμα εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Χώρας ἀποβλέπον οὐδαμῶς προτίθεται κατὰ τὰς προσχεῖς ἐκλογὰς νὰ ἀνακινήσῃ ζήτημα ἀφορρὸν τὸ Πολίτευμα οὐδὲ νὰ δεχθῇ ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν τούτων δύναται νὰ ἔχῃ ἐννοίαν σχετικὴν πρὸς τοῦτο.

Ὡς πρὸς τὴν ἐτέραν πρότασιν τῆς ἀποδοχῆς ὑποχρεώσεως πρὸς δοκιμασίαν τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος κατὰ τὸ διάστημα καθ' ὃ θὰ διήρκει ἡ ἐκ τῶν προσεχῶν ἐκλογῶν Βουλὴ, θὰ μοι ἐπιτραπῇ νὰ φρονῶ ὅτι τοῦτο παρέχον τὴν ἐννοίαν τῆς προσωρινότητος ὡς πρὸς τὸ Πολί-

τευμα δὲν εἶνε ἐξυπηρετικὸν τῶν συμφερόντων τῆς Χώρας. Ἐφόσον δὲ ὡς ἐθνικὴ ἀνάγκη παρίσταται ἡ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον δοκιμασία καὶ παρὰ τῷ Λαῷ, δὲν θὰ εἶνε δυνατόν νὰ σχηματισθῇ ἀντίθετος συνειδήσις καὶ καθήκον μου ὡς πολιτικοῦ βεβαίως θὰ ἐθεώρουν νὰ καθοδηγήσω τὸν Λαὸν συμφώνως πρὸς τὴν ἀνάγκην ταύτην. Τούτου δὲ ἐνεκα δέσμευσις ὡς πρὸς τοῦτο δὲν δύναται νὰ γοηθῇ ἀλλὰ καθίσταται καὶ ἀπολύτως περικτητὴ ἐτι δὲ καὶ ἀντιβαίνει καὶ εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ εἰς τὴν καθολικὴν κοινὴν γνώμην, ἥτις ἀξιοῖ ὅπως οἱ ἡγέται αὐτῆς κρίνωσιν ἄνευ οἰασθήποτε συμφωνίας ἐλευθέρως καὶ ἐν πλήρει συνειδήσει ἔχοντες αὐτοὶ ὑπ' ὄψιν ἐν πάσῃ στιγμῇ μόνον τὸ συμφέρον τῆς Χώρας.

Εἶνε ἀνάγκη, ὡς πρὸς τοῦτο, ἐπὶ πλέον νὰ προσθέσω ὅτι βεβαίως ὁ πολιτικὸς δέον νὰ ἦ ὁ ὁδηγὸς τῆς Κοινῆς Γνώμης, ἀλλὰ δὲν δύναται καὶ νὰ δεσμεύσῃ ταύτην, καὶ τὰς ἐγγυήσεις περὶ τοῦ πολιτεύματος δὲν θὰ παράσχουσιν οἰαδήποτε ὑποσχέσεις καὶ ὑποχρεώσεις τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν, ἀλλὰ ἡ προσήκουσα καὶ κανονικὴ αὐτοῦ λειτουργία, ἥτις δύναται νὰ ἐμπεδώσῃ τοῦτο εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Λαοῦ. Πρὸς τοῦτο ὅμως ἀπαραίτητος ὁμολογία βίος ἐν τῇ χώρᾳ. Ἡ ἔλλειψις ὁμολογίας πολιτικοῦ βίου, Κύριε Πρόεδρε εἶνε ἡ τὴν ἀνωμαλίαν, δημιουργοῦσα καὶ οὐχὶ κινδυνὸν ἀνύπαρκτοι κατὰ τοῦ πολιτεύματος. Οὐδεὶς τοῦτο ἐπιδουλεύεται.

Εἶνε ἱκανοποιητικὴ διὰ τοὺς συνελθόντας ἡ παρ' ὑμῶν παρασχθεῖσα διαβεβαίωσις ὅτι θὰ ἀρθῶσι τὰ διάφορα περιοριστικὰ μέτρα καὶ ἰδίᾳ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Τύπου, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Εἶνε ἀνάγκη ν' ἀποκατασταθῶσιν πλήρως οἱ θεσμοὶ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἡμῶν πολιτεύματος καὶ τὸ Λαϊκὸν κόμμα φρονεῖ ὅτι διὰ μόνου τούτου θὰ ἐξέλθῃ ἡ Χώρα ἐκ τῆς ἀνωμαλίας.

Μετὰ τιμῆς

Π. Ε. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. συνδρομηταὶ τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἃς ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν τῶν ὅτι αἱ συνδρομαὶ εἶναι προσηλωτέαι.

Πρὸς διευκόλυνσιν ὅθεν τῆς ἐκδόσεως παρακαλοῦνται θεομῶς ὅπως εὐαρεστηθοῦν καὶ ἐμβάσουν τὰς συνδρομαὶς των τοῦ Βου ἔτους.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας μελετᾶται τὸ ζήτημα τῆς ἐξουδετέρωσης χρημάτων πρὸς συμπλήρωσιν τῆς περιουσίας τοῦ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ Ἀυτονόμου Προσφυγικοῦ Ὁργανισμοῦ οὗτινος εἰς τῶν σκοπῶν εἶναι καὶ ἡ εἰς τοὺς ἀστοὺς πρόσφυγας παροχὴ προκαταβολῶν ἐναντι τῆς παρ' αὐτῶν ἐγκαταλειφθείσης ἐν Τουρκίᾳ περιουσίας. Τὸ ποσὸν τῶν τοιούτων προκαταβολῶν θέλει ἀνέλθῃ εἰς 4 1)2 δισεκ. ἐναντι 2 1)2 δισεκ. δρχ. εἰς ἃς ἀνέρχεται ἡ νῦν περιουσία τῆς προσφυγικῆς Τραπεζῆς.

Ἡ Ὁμοσπονδία τῶν Ἀγγλῶν διοικητῶν ὑπέδειξεν δι' ὑπομνήματος τῆς εἰς τὸν κ. Τσώρσιλ τὴν ἀνάγκην ὅπως εἰς οὐδεμίαν χώραν ἀσταθεὺς νομισματικῆς καταστάσεως ἐπιτραπῇ ἡ σύναψις δανείων ἐν τῇ Ἀγγλικῇ ἀγορᾷ πλὴν εἰς ἐκείνας αἰτίας τὰς τοιαῦτα δάνεια προορίζουν διὰ τὴν σταθεροποίησιν τοῦ Ἐθνικοῦ αὐτῶν νομίσματος.

Ἡ ὑπόδειξις αὕτη ἐνέχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀγορὰν τῶν ἐνδιαφερομένων χωρῶν καθόσον ἐὰν αὕτη ἤθελε καθιερωθῇ καὶ ὡς πολιτικὴ τῶν Ἀγγλικῶν Τραπεζῶν, αἱ πρὸς τὰς ξένας Ἐθνικὰς οἰκονομίας τῶν συναλλαγματικῶς ἀσθενῶν κρατῶν πιστώσεις θέλουσι κατὰ συνέπειαν εἰς ἄκρον περιορισθῇ.

Ἡ ἐπισπευδομένη σύναψις ἐμπορικῶν συμφωνιῶν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀποφασισθείσης ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Δασμολογίου ἐπ' ἀνέφερον ἐπὶ τάπητος τὴν συζήτησιν περὶ τῆς ἐκτάσεως ἥτις πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὴν ρήτραν τοῦ μάλλον ἐννοουμένου Κράτους. Ἐὰν τοῦτέστιν τυγχάνει σκόπιμος ἡ γενικὴ αὐτοῦ ἐπέκτασις ἐφ' ὅλων τῶν Κρατῶν ἢ ὁ περιορισμὸς τῆς εἰς μόνον τὰ Κράτη ἐκεῖνα, μεθ' ὧν κυρίως καὶ κατὰ πρῶτον λόγον συναλλάσσεται ἡ Ἑλλάς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅτι ἡ παροχὴ τῆς εἰρημένης ρήτρας δὲν ὀφείλει νὰ γίνῃ ἄνευ ὅρων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἀντιπαροχῇ ἀνταλλαγμάτων ὁμοίας σημασίας καὶ σπουδαίου ὅπου διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀγορὰν τοῦ νομίσματος ὅτι τυγχάνει ἀπολύτως ἐπιβεβλημένον, ἄφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῆς μεταπολεμικῆς ἐξελίξεως τῆς διεθνούς ἐμπορικῆς πολιτικῆς, ἄφ' ἐτέρου δὲ λόγῳ τῆς προστασίας, ἥς ἀπομνηστικὴν ἡ μόλις νῦν ἀναπτυσσομένη Βιομηχανία μας διὰ τὴν ὅπ' αὐτῆς ἐπιτυχὴ ἀν-

τιμετώπισιν τοῦ ξένου συναγωνισμοῦ.

ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Οἰκονομίας ἀπεφασίσθη ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἡμερησίας δόρου ἐργασίας εἰς τὰ ὑπόγεια μεταλλουργεῖα, κυλινδρομύλους καὶ σφαγεῖα τῶν πόλεων τῶν ἐχούσων κατοίκους ἄνω τῶν 20.000.

Κατόπιν διαδήματος τοῦ Τούρκου Πρεσβευτοῦ κ. Τζεβάτ ἐξή τονίζαντος τὴν ἀνάγκην τῆς ταχυτέρας ἐφαρμογῆς τῶν Ἐλληνοτουρκικῶν συμφωνιῶν χάριν τῆς παγίωσης τῶν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν σχέσεων, ὁ κ. Ρούφος μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας κ. Σταμούλη θέλουσιν ἀπὸ κοινοῦ προδῆ εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ ζητήματος τῆς ταχυτέρας ἐκκένωσης τῶν Μουσουλμανικῶν κτημάτων παρέχοντες πρὸς τοῦτο τὰς δεούσας ὁδηγίας εἰς τὰς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας Ἐποικισμοῦ.

Ὁ συνδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κ. Ε. Τσουδερός, ἀνεκοίνωσεν, ὅτι αἱ δημοσιευθεῖσαι τηλεγραφικαὶ πληροφορίαι περὶ τῶν διαπραγματεύσεων τὰς ὁποίας διεξάγει ὁ κ. Διομήδης, ἐν Παρισίοις, περὶ τῆς συγχωνεύσεως τῶν Ἑταιρειῶν φωτισμοῦ καὶ ἡλεκτροκινήσεως Ἀθηνῶν δὲν προσέθεσαν τίποτε τὸ νεώτερον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

Ὁ κ. Τσουδερός ἀνεκοίνωσεν ὅτι κατὰ τὰς νεωτέρας πληροφορίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς αἱ διεξαγόμεναι διαπραγματεύσεις ἐνισχύονται καθημερινῶς διὰ τῆς ἐξαιρετικῆς προθυμίας, ἣν ἐπιδεικνύουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι οἰκονομικοὶ κύκλοι διὰ τὸν σχηματισμὸν ἐνιαίας ἐπιχειρήσεως. Ἐλπίζεται δὲ ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις αὗται θὰ περατωθῶσι μέχρι τοῦ τελευταίου δεκαημέρου τοῦ τρέχοντος μηνός.

Ἡ χαλαρότης καὶ ἀκίνησις, ἣν ἀπὸ τῆς τελευταίας χρηματιστηριακῆς κρίσεως συνεχῶς ἐπιδεικνύει ἡ χρηματιστικὴ μας ἀγορὰ, ἐξηκολούθησε νὰ ἐφίσταται καὶ νὰ διέπῃ καὶ κατὰ τὴν διαρρεῦσαν ἐβδομάδα τὴν ὀδὴν καὶ κατεῦθυσιν τῆς ἀγορᾶς τῶν χρηματῶν. Τὴν αὐτὴν σταθερότητα καὶ ἐπιφυλοτικότητα ἐπέδειξε καὶ ἡ συναλλαγματικὴ μας ἀγορὰ ἥτις πιθανώτατα θέλει διατηρήσῃ τὰ αὐτὰ ἐπίπεδα καὶ κατὰ τὴν ἐλευθερομένην ἐβδομάδα.

Π. Γ.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΗΣ ΠΑΟΥΛΑΣ ΟΛΣΤΑΪΝ
ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

[*Πώς περιγράφει τὰ πολεμικὰ καὶ διαχωματικά
 γεγονότα τῆς ταραχέδους περιόδου 1915-1920
 ὁ μάρτυς Βασιλεὺς.*]

ΜΕΡΟΣ Β΄.

**Η ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΜΑΧΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ**

Πόσον ὁ πόλεμος αὐτὸς ἀποκαλύπτει τοὺς χαρακτηρὰς καὶ πόσον ὁ κόσμος εἶναι
 ἀηδής. — Ἡ ἀηδία τῶν Ἀγγλῶν διὰ τὴν ἀτοπὸν ἐκστρατείαν τῆς Θεσσαλονί-
 κης. — Ὁμίλησα μὲ τὸν Σαρράϊν ἀλλὰ ὀλίγον ἐπέισθην. — Παρηγοροῦν τὰ θύ-
 ματά των προσονομάζοντες αὐτὰ ἥρωας.

ΑΘΗΝΑΙ, 8 Δεκεμβρίου 1915

Ἀπὸ ἑναν κύριον Ἕλληνα ποῦ εἶχεν ἀνα-
 λάβῃ νὰ μεταφέρῃ ἀπ' ἐδῶ μίαν ἀδωοτάτην
 ἐπιστολὴν εἰς τὴν Γερμανίαν, ἐπληροφόρη-
 θην ὅτι τοῦ τὴν κατέσχον κατὰ τὴν διάβα-
 σίν του ἐξ Ἰταλίας. Αὐτὸ εἶναι πολὺ ἀπο-
 θαρουντικόν.

Τώρα θὰ μπορέσω νὰ σοῦ μιλήσω λίγο
 γιὰ τὴν θυσίαν μου.

Προχθὲς, Δευτέραν, μοῦ ἀφῆρεσαν ἐπὶ
 τέλους τὸν λατινικὸν σωλήνα, ποῦ ἔφερα
 ἐλάνω μου ἀπὸ ἑξαμήνου, καὶ ἂν δὲν πάρω
 νέαν ὑψιφροντιστήν, ἢ δὲν πάθω καμμίαν
 ἄλλην ἐνόχλησιν, ἢ πλὴν, βαθεῖα καὶ με-
 γάλῃ θὰ ἐπουλωθῇ εἰς ὀλίγας ἡμέρας. Ὁρ-
 γανικῶς αἰσθάνομαι τὸν ἐαυτόν μου λίγο κα-
 λύτερα καὶ δὲν εἶμαι πλέον τόσοον κουρα-
 σμένος ὅπως πρὶν. Ἀρχίζω νὰ συνήθισω
 καὶ μὲ τὰς ἡθικὰς συγκινήσεις. Δὲν ἀνάβει
 πλέον ὁ θυμὸς μου ὅπως πρὶν διὰ τὰς ἐ-
 νοχλήσεις ποῦ μοῦ προσεβεί ἡ Ἀντάντ. Μο-
 λαταῦτα δὲν εἶμαι ὀλιγώτερον ἀποφασισμέ-
 νος νὰ μείνω οὐδέτερος. Ὡς μεταχειρισθῶν
 ἂν θέλουν, ὅλα τὰ μέσα καὶ ὅλας τὰς συνε-
 πείας ποῦ ἡμποροῦν! Ἐκεῖνο διὸς τὸ ὁ-
 τοῖον μ' ἐξοργίζει πρὸ πάντων, εἶναι ὁ ἡ-

σουτίτισμός των ἐκεῖνο ποῦ ἀγγλιστὶ λέγεται
 «cant».

Ὑποκρίνονται πράγματι τοὺς πολὺ ἀγί-
 οὺς διὰ τὴν ἀθλίαν αὐτὴν γῆν, ἀλλ' εἰς τὴν
 πραγματικότητά εἶναι οἱ χειρότεροι ἄνθρω-
 ποι ποῦ ὁ Θεὸς ἔκαμε ποτὲ, εἰς τὰς χειρό-
 τερες στιγμὰς τοῦ θυμοῦ του! **Κάμνουν θό-
 ρυβον τρομερὸν διὰ τὴν Γερμανικὴν προ-
 παγάνδαν καὶ ἀγανακτοῦν διὰν γίνεται λό-
 γος διὰ τὴν προπαγάνδαν ποῦ κάμνουν**
**αὐτοί, οἱ ὅποιοι ἐπλημύρυσαν τὸν κό-
 σμον ἀπὸ χρημὲν διὰ νὰ ἐπιβάλουν τοὺς**
σομπούς των. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας
εἶναι ἓνας ἄνθρωπος ἀσήμαντος. Οἱ δύο
 πρεσβευταὶ ὁ Γάλλος καὶ ὁ Ἀγγλος κάμνουν
 πολιτικὴν ἰδικίαν τῶν ἐμπνεύσεως καὶ πρω-
 τοβουλίας, μὲ ζῆλον ἐξαιρετικόν. Πολλὰς φο-
 ρὰς ἐπετίμησα τὸν πρῶτον καὶ ἠρηγήθην νὰ
 γευματίσω μὲ τὸν δεύτερον εἰς γεῦμα παρα-
 τιθέμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Λόρδου Κίτσε-
 νερ. Τώρα εἶναι κάπως εὐγενέστερος μαζί
 μου. Ἀλλ' εἰς τὸν καυμένον τὸν γέρο Πρω-
 θυπουργόν μου ποῦ πάσχει ἀπὸ τὴν καρδιά
 του, προσεβονὸν τὸς στενοχωρίας ποῦ τοῦ
 ἔχουν καταρουτιδώσει τὸ πρόσωπον. Ἐ-
 κεῖνο τὸ ὅποιον εἶναι πρὸ πάντων προσβλη-
 τικὸν εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι προσποιοῦνται νὰ

πιστεύουν ὅτι θέλω νὰ τοὺς ἐπιτεθῶ ἐκ
 τῶν νώτων, ἐνῶ αὐτοὶ θὰ εἶνε ἀπησχολη-
 μένοι μὲ τοὺς Βουλγάρους.

Ἐδῶσα τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου ὅτι πο-
 τέ μου δὲν εἶχα παρομοίαν πρόθεσιν, ἀλλ'
 αὐτοὶ ἐξακολουθοῦν τὰ ἴδια. Ἐμήνυσα δι'
 αὐτῶν εἰς τὰς Κυβερνήσεις των ὅτι πάντοτε
 ἦμην ἄνθρωπος τίμιος, καὶ ὡς τοιοῦτος εἶ-
 μαι γνωστὸς εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅτι ὁ χαρα-
 κτήρ μου δὲν ἡμποροῦσε νὰ μεταβληθῇ ἐντὸς
 εἰκοσιτεσσάρων ὥρων καὶ ὅτι ἂν ἤθελαν νὰ
 βασίσουν τὰς διαπραγματεύσεις των ἐπὶ τῆς
 δῆθεν κακοπιστίας μου, ἠρνούμην διαρρή-
 δην νὰ συζητήσω.

Αὐτὸ τοὺς κατέστησε λογικωτέρους. Οἱ
 στρατιωτικοὶ των ἀκολουθοῦν ἀπεσπασμένοι
 εἰς τὸ Στρατηγεῖον τῆς Θεσσαλονίκης εἶνε
 ἀπληπισμένοι καὶ ὁ Στρατηγὸς Σαρράϊν ἐξή-
 τῃσε νὰ μὲ ἴδῃ καὶ νὰ μοῦ ὁμιλήσῃ προσω-
 πικῶς. Μεταξὺ στρατιωτῶν τὰ πράγματα κα-
 νονίζονται πάντοτε εὐκολώτερα.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τῆς Θεσσαλο-
 νίκης καὶ τῆς ἐκστρατείας τῆς Μακεδονίας,
 οἱ Γάλλοι εἶνε ἐκείναι οἱ ὅποιοι κάμνουν
 τὸν μεγαλύτερον θόρυβον. Ὁ σκοπὸς τῆς
 ἐκστρατείας δὲν ὑφίσταται πλέον ἀπὸ τῆς
 στιγμῆς καθ' ἣν οἱ Σέρβοι ἔφυγαν, ἀλλ' ἐ-
 πειρῇ ὁ Μπριάν, μετὰ τὴν τρομερὰν ἀπο-
 τυχίαν ὁρθεῖται μήπως ξαναπέσῃ ἐπιμένει
 εἰς τὴν συνεσίαν.

Ἀποψε μοῦ ἦλθεν ἡ εἰδήσις ὅτι οἱ Σέρ-
 βοι ἡττήθησαν καὶ καταδιώκονται ἀπὸ τοὺς
 Βουλγάρους. Ὅταν θὰ εἰσελθουν εἰς τὸ
 Ἑλληνικὸν ἔδαφος, τότε ἀρχίζουν τὰ βά-
 σανα καὶ οἱ καταστροφὰς δι' ἡμᾶς. Δὲν ἡμ-
 πορῶ ν' ἀφήσω τοὺς Βουλγάρους νὰ εἰσελ-
 θουν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ εἶχα ἐπα-
 νάστασιν εἰς τὸν τόπον μου. Ἄν προστα-
 τεύσω τοὺς Ἀγγλογάλλους οἱ ἄλλοι θὰ
 μοῦ κηρύξουν τὸν πόλεμον. Βλέπεις εἰς
 πόσαν εὐχάριστον θέσιν εὐρίσκομαι! Μο-
 λαταῦτα ἐλπίζω διὰ τὰ πράγματα θὰ δι-
 ορθωθοῦν.

Οἱ Ἀγγλοι θέλουν νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν
 Μακεδονίαν διότι ἐννοοῦν ὅτι ἡ ἐκστρατεία
 δὲν ἔχει πλέον κανένα σκοπόν. Οἱ Γάλλοι
 θέλουν νὰ μείνουν διὰ λόγους προσωπικῆς
 φιλαυτίας καὶ διὰ λόγους ἐσωτερικῆς πολιτι-
 κῆς καὶ ἐγὼ φρονῶ ὅτι θὰ ἦτο ἀνόητον ἀπὸ
 μέρους των Ἀγγλῶν νὰ θυσιάσθουν διὰ
 παρομοίους λόγους.

Μὲ τὸν Λόρδον Κίτσενερ συνεννοήθη-
 μεν περίφημα. Ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπό-
 ψεως ἦτο ἀπολύτως σύμφωνος μὲ τὴν
 γνώμην μου. Εὕρισκα τὴν ἐκστρατείαν

ἀνωφελὴ διότι προπαρεσκευάσθη πολὺ
 ἀργὰ καὶ δὲν ἦτο ἀρκετὰ ἰσχυρά.

Ἀλλὰ βλέπεις ἡ πολιτικὴ εἰς τὴν Ἀν-
 τάντ κυριαρχεῖ τῆς στρατιωτικῆς λογικῆς
 καὶ ἐν πολεμικῇ περιόδῳ δὲν θὰ ἡδύ-
 νατο νὰ διαπραχθῇ σφάλμα μεγαλύτερον.
 Ἡ πολιτικὴ εἶνε ἀπολύτως παράλογος.

ΑΘΗΝΑΙ 17 Φεβρουαρίου 1915.

Ὑποθέτω ὅτι θὰ ἔμαθες, ὅτι ἔγινε κά-
 ποιον σκάνδαλον εἰς τὴν Βουλὴν μας. Ἐνας
 βουλευτὴς ὕψιστε τὴν Ἰταλίαν λόγῳ τῆς ἀ-
 ποστολῆς τῶν καραμπινιέρων εἰς τὴν Κέρ-
 κυραν. Ἦτο περιττὸν καὶ δὲν ἦτο καθόλου
 λογικόν, ἀλλ' ἀνθρωπίνως εἶναι ἀνόητον.
 Μὰς μεταχειρίζονται τόσοον ἄσχημα αἱ Μ.
 Δυνάμεις, ὥστε ὅλοι εἶναι ἀπληπισμένοι καὶ
 ἀγανακτισμένοι.

Πόσον ὁ πόλεμος αὐτὸς ἀποκαλύπτει τοὺς
 χαρακτηρὰς καὶ πόσον ὁ κόσμος εἶναι ἀη-
 δής! Πραγματικὴ ἐκρηγνὺς ἰησουϊτισμοῦ καὶ
 ὑποκρισίας. Ποτέ μου δὲν θὰ ἡμποροῦσα νὰ
 πιστεύσω ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀγγλοι, συνήθως
 τόσοον ψυχροὶ καὶ γνωρίζοντες καλῶς ἐκεῖνο
 τὸ ὅποιον ζητοῦν, θὰ ἔχαναν τὸ λογικόν!
 Ἀλλ' εἶναι τόσοον ἀηδιασμένοι ἐξ ἀφορμῆς
 τῆς ἀτόπου ἐκστρατείας τῆς Θεσσαλονίκης,
 ὅ ὁ Λόρδος Κίτσενερ μοῦ το εἶπε ὁ ἴδιος,
 ἀλλ' εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ συνεχίσουν, διότι
 ἐπιμένει ὁ Μπριάν.

Ὁμίλησα σήμερον μὲ τὸν στρατηγὸν Σα-
 ρράϊν, ὁ ὅποιος μοῦ ἐξήρσε πολὺ τὴν ἰσχὺν
 τῶν γραμμῶν του καὶ τὸν ὀχυρωματικὸν
 τὸν ἔργον, ἀλλ' ὀλίγον ἐπέισθην. Οἱ Γερμα-
 νοὶ κατέκτησαν τὰ φρούρια τοῦ Βελγίου, τὰ
 ἰσχυρότερά τῆς Εὐρώπης εἰς διάστημα δε-
 καπεντε ἡμερῶν. Φιντίαςον λίγο, τι πρόκει-
 ται νὰ συμβῇ μὲ τὰ χαρακτηριστικά του Σα-
 ρράϊν, καίτοι ἔχουν βαθὺς πέντε μέτρων!

Ὁπωσδήποτε, μοῦ φαίνεται ὅτι, ὅσον ἀ-
 φορᾷ ἡμᾶς, οἱ Στῆμαχοι ἀρχίζουν ν' ἀντι-
 λαμβάνονται, ὅτι εἰμεθα ἐντίμως οὐδέτεροι ἀλλ'
 ὑπερποτε ἀποφασισμένοι νὰ μείνωμεν οὐδέτε-
 ροι καὶ δι' αὐτὸ μοῦ φαίνεται ὀλιγώτερον ἀγα-
 νεῖς. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἓνα πλεονέκτημα. Εἶχαν
 γίγει τόσοον ἀνυπόφοροι, ὥστε κάποτε, εἰς τὸ
 κορύφωμα ἀπελπισίας, διηρωτήθη, ἂν θὰ
 ἦτο προτιμότερον ν' ἀντιταθῇ κανεῖς, ἢ νὰ ὑ-
 ποχωρήσῃ. Ἐπέμεινα, καὶ ἡ πλέον ἰσχυρὰ
 δέησις, φάνηται ὅτι ἡμπορεῖ νὰ ὑπερι-
 κῇ.

Κάμνουν ἓνα παιχνίδι πολὺ ἐπικίνδυνον,
 ἀλλ' εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ἔχω δίκαιον.
 Ἄλλως, δὲν θὰ ἐνεργεῖσά ὅπως ἐνεργῶ.

Σκέψον λιγάκι, ἂν ἐπήγαινα μὲ τὴν Ἀν-
τάντ. Δὲν θὰ μοῦ ἔστειλαν ἐπαρκῆ στρατεύ-
ματα ὥπως εἶναι ἡ συνήθειά των. Εἶναι τό-
σον ἐγωῖσται! Μένοντας εἶναι μόνοι ἐναντίων
τῶν Γερμανῶν, τῶν Αὐστροακῶν καὶ τῶν
Βουλγάρων, θὰ ἐτσακίζομαστε. Καὶ σήμε-
ρον θὰ ἔλεγον: «Ὁ καυμένος ὁ Βασιλεὺς
τῆς Ἑλλάδος! Ὑπῆρξεν ὅμως πραγματικὸς
ἥρωας!».

Διότι βλέπεις παρηγοροῦν τὰ θύματα
των, προσονομάζοντες αὐτὰ ἥρωας, ἀλλ' ἐ-
γὼ ποῦ δὲν ἀποβλέπω εἰς τοιοῦτον φωτιστέ-
φανον, θὰ σώσω τὴν χώραν μου, ἂν ὁ Θεὸς
μὲ βοηθήσῃ. Ἰδοὺ ἐπάνω κάτω εἰς τί σημει-
ον εὐρίσκομαι.

Ἡ ὑγεία μου βελτιοῦται. Οἱ γίαιτροι μὲ
βεβαιοῦν, ὅτι ἡ καρδιά μου καὶ οἱ πνεύμο-
νες λειτουργοῦν καλῶς. Ἐγὼ ἀκόμη τὴν

πληγὴν στὸ πλευρό, ποῦ οἱ καθηγηταί, μὲ
πολλὴν ἐπιτήρησιν, διατηροῦν ἀνοικτὴν καὶ
ποῦ μοῦ πονεῖ τρομερά, ἀλλ' εὐρίσκουν δι-
αυτὸ εἶναι μία μικρὴ λεπτομέρεια χωρὶς ση-
μασίαν διότι δὲν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς γενικῆς μου
καταστάσεως. Ὑπεσχέθησαν ὅτι δὲν θὰ μὲ
κάνουν πλέον νὰ πονῶ. Μοῦ φαίνεται ὁ-
μως ὅτι κατὰ τὴν ἐκχείρησιν ἔκοψαν πολὺ
βαθεῖα καὶ φαντάζομαι ὅτι ἤγγισαν ἢ ἐπεί-
ραξαν κάποιο νεῦρο, διότι πρὸ ὀλίγων ἡμε-
ρῶν ὁ πόνος δὲν μ' ἄφινε νὰ μιλήσω.

Τὸ πρᾶγμα ἀλήθεια, διήρκεσε πολὺ, οὐκ
ὀδὴν ἕνα χρόνον! Εὐχαριστῶ διότι ἐξήγησας
πληροφορίας διὰ τὴν κατάστασίν μου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

(Ἡ συνέχεια τῶν ἐπιστολῶν εἰς τὸ προσεχές)

ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΑΙ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗ

Εἰς τὸ μνημόσολον τοῦ Δημ. Γούναρη με-
τέσχεν ἐφέτος καὶ μεγάλη μερίς τῶν Φοιτη-
τῶν τῆς Νομικῆς, οἵτινες καὶ κατέθεσαν
στέφανον ἐκ δάφνης εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀει-
μνήστου ἀνδρός. Πρὸ τῆς μεταδόσεως τῶν
Φοιτητῶν εἰς τὸ Νεκροταφεῖον οὗτο συνε-
κεντρώθησαν εἰς τοὺς στόλους τοῦ Ὀλυμπίου
Διὸς, ἐκεῖ δὲ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ὀργανω-
τικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ζαχαρόπουλος ὡμίλησε
πρὸς τοὺς συναδέλφους του εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Ἦτο ὑπέρτατον καθήκον τῶν Ἑλλήνων φοι-
τητῶν κύριοι συναδελφοί νὰ ἐκδηλώσουν τὴν
θλίψιν ἥτις συνέχει πᾶσαν ἑλληνικὴν ψυχὴν κατὰ
τὴν τραγικὴν ταύτην ἐπέτειον τοῦ μαρτυρικοῦ
θανάτου ἑνὸς τῶν μεγαλειότερων ἀνδρῶν τοῦς ὁ-
ποίους ἔχει νὰ μνημονεύσῃ ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία.
Τοιαῖα συμπληροῦνται ἐπὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
καθ' ἣν ἀτυχῆ διὰ τὴν πατρίδα μας γεγονότα κα-
τέληξαν εἰς τὸν τραγικὸν τοῦ θανάτου. Ἀλλ' ἐάν
ὁ θάνατος τοῦ Δημητρίου Γούναρη ὑπῆρξεν τρα-
γικὸς ὑπῆρξεν ἐν ταύτῃ καὶ ὁρατὸς ὑπῆρξεν θάνα-
τος μεγάλου ἀνδρός. Τίς ἐκ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν
διέφυγεν τὴν ἐξορίαν τὸν σταυρικὸν θάνατον ἢ
τὸ κῶλον;

«Θανατούμενοι ὅμως οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἀπὸ
τοῦς συγχρόνους των δὲν ἀποθνήσκουν, θανατού-
μενοι ἀπέχονται εἰς τὴν ἀθανασία. Ἀπέθανεν ὁ
Ναζωραῖος; Ἀπέθανε ποτὲ ὁ Σωκράτης; Μήπως
θὰ ἀποθάνῃ ποτὲ ὁ Δημήτριος Γούναρης; Θὰ
παύσῃ ποτὲ τὸ ὄνομα τοῦ Δημ. Γούναρη νὰ συμ-
βολίσῃ τὴν ἠθικὴν, νὰ συμβολίσῃ τὸν ἀγνὸν πα-
τριωτισμόν.

«Ἀς μὴ θρηνηθῇ ὁ Δημ. Γούναρης ἔτι τὴν

στιγμὴν ταύτην ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἔτι καὶ θὰ ἔτι διὰ
μέσου τῶν αἰώνων διὰ νὰ ἐμπνέῃ τὰς μελλούσας
γενεὰς πρὸς πᾶν ὁρατὸν ἔργον πρὸς ὑψηλὸν ἰδε-
ώδες. Θὰ καθοδηγῇ τοὺς πολιτικοὺς ἀνδρας πρὸς
τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, θὰ ἐξυψώσῃ τὰ πολιτικά
μας ἦθη θὰ μᾶς ἐμπνέῃ εὐγενῆ πατριωτισμόν.

Ἀλλὰ ἄς μὴ λησμονώμεν ὅτι ὁ Δημ. Γούναρης
δὲν ὑπῆρξεν μόνον ὁ λευκὸς πολιτικὸς ὁ ἀγνὸς
πατριώτης. Ὑπῆρξεν ὁ σοφὸς ἐπιστήμων ὁ μέγας
νομομαθὴς. Καὶ ὡς τοιοῦτον τὴν στιγμὴν ταύτην
οἱ φοιτηταί τῆς νομικῆς ὕμνον τὴν μνήμην του
καὶ αἰρούμενοι ὑπεράνω τῶν κομματικῶν των πε-
ποιθήσεων ἀναφωνοῦν

Αἰωνία σου ἡ μνήμη μεγάλε νεκρέ».

Μετὰ δὲ τὸ ἐπὶ τοῦ τάφου τρισάγιον, ὁ
Φοιτητὴς κ. Νικολ. Πιστης, ἐκ τῶν μελῶν
τῆς Ἐπιτροπῆς καταθέτων τὸν στέφανον
προσεφώνησε διὰ τῶν ἑξῆς:

«Οἱ φοιτηταί τῆς Νομικῆς Σχολῆς — ὁ-
σοὶ δὲν ἐκυλίσθησαν εἰς τὸν βόρβορον τῶν πο-
λιτικῶν παθῶν, ἀνεξαρτήτως ἀποχρώσεως
ἰδεολογίας ἄλλης—τιμῶντες τὴν μνήμην τοῦ
σεμνοῦ καὶ γαληνίου τῆς Ἐπιστήμης των
ἱεροφάντου, τοῦ θαυνοῦ καὶ σοφοῦ τῆς
νεωτέρας Ἑλλάδος Νομομαθοῦς, τοῦ ἐντίμου
τέλους καὶ τοῦ ἀσπίλως λευκοῦ Δημητρίου
Γούναρη, καταθέτουσιν ἐπὶ τοῦ τραγικοῦ τά-
φου του, στέφανον δάφνης ἀμάραντον. Αἰω-
νία του ἡ μνήμη.»

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ)

ΕΠΤΑ ΜΗΝΩΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΙΑ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΟΣ.—ΑΙ ΠΙΕΣΕΙΣ ΤΩΝ
ΣΥΜΜΑΧΩΝ—Η ΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
—ΑΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΡΕΣΒΕΙΣ.—ΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ
ΤΟΥ ΣΤΕΜΜΑΤΟΣ

Τὴν 17 Ἰανουαρίου 1916

Ἐκ θετικῆς πηγῆς ἐπληροφορήθημεν ὅτι ὁ
Πρέσβης τῆς Γαλλίας κ. Guillemin, κατὰ
τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου ἐτηλε-
γράφησεν πρὸς τὸν κ. Briand, ὅτι ἐντὸς ἡ-
μερῶν τινῶν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις πίπτει.
Τῇ ἐτηλεγράφῃσεν ἐπίσης κατ' αὐτὰς—ἐπὶ
τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συνεντεύξεως ἣν ἡ Α. Μ. ὁ
Βασιλεὺς παρεχώρησε τῷ κ. Hibben, καὶ ἡ-
τις ἐτάραξε τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν—νὰ
μὴ δίδεται πολλὴ προσοχὴ εἰς τοὺς λόγους
τοῦ Βασιλέως καὶ τὰς ἐκφάνσεις τῆς ὀργῆς
του, διότι ὁ κ. Βενιζέλος εἶπεν εἰς τὸν Πρε-
σβευτὴν, ὅτι μετὰ τὴν νόσον του ὁ Βασι-
λεὺς εἶνε διανοητικῶς tres bas—τοῦ
το δῆθεν ἀντελήφθη ὁ κ. Βενιζέλος
ὅτε κατ' Αὐγουστον ἀνέλαβε τὴν
Κυβέρνησιν. Ἐνεκα τούτου, λέ-
γει ἐν τῷ τηλεγραφήματι τοῦ ὁ
Πρεσβευτῆς, ὁ Βασιλεὺς εἶνε ἀκα-
ταλόγιστος, σήμερον δὲ εἶνε ἡ-
πλῶς τὸ porte-voix τοῦ κ. Στροῦτ.

Στ. Σκουλούδης.

Τὴν 17 Ἰανουαρίου 1916

«Ὁ κ. Γ. Ἀδέρωφ εἶπεν εἰς στενὸν φί-
λον του, ὅτι αὐτὸς ὁ κ. Guillemin
τῷ εἶχε δεῖξαι ἐγκύκλιον τοῦ ὑπουργείου τῶν
Ναυτικῶν πρὸς τοὺς Λιμενάρχας τοῦ Κρά-
τους, δι' ἧς παρηγγέλλοντο νὰ εἰπωσιν εἰς
τοὺς ἐργάτας θαλάσσης νὰ μὴ καταδίδωσιν τὰ
ὀπορῶν ἐὰν ἴδωσιν τοιαῦτα.

«Ὁ κ. Ἀβέρωφ ἀνεχώρησε χθὲς (16 Ἰα-
νουαρίου) εἰς Παρίσι (κατὰ τινὰς διὰ Γαλ-
λικοῦ ἀντιτορπιλικῶ) κοιμιστὴς ὀγκώδους
φανέλλου ἐκ μέρους τοῦ κ. Guillemin, καὶ ἐ-
πὶ μέρους τοῦ κ. Βενιζέλου. Ὁ κ. Guillemin
ἐξήγησε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Πρε-
σβευτῆ τῆς Ἰταλίας διὰ τὰς Ἰταλικὰς ἀρχάς
laisser-passer ὑπὲρ τοῦ κ. Ἀδέρωφ, ὅπως

αὐταὶ μὴ ἐρευνήσωσι τὰς ἀποσκευὰς του, καὶ
συνεπῶς μὴ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν Ἰταλικὴν
λογοκρισίαν τὰ ἔγγραφα ὧν τυγχάνει κοι-
μιστῆς.

Στ. Σκουλούδης

Συνέντευξις μετὰ τοῦ Πρέσβους
τῆς Αὐστρίας κ. Szilassy.

Τὴν 17 Ἰανουαρίου 1916

«Ὁ Πρέσβης τῆς Αὐστρίας ἠρώτησεν ἂν
θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς ἕνα τῶν ἐν
Σύρῳ κρατουμένων Αὐστριακῶν αἰχμαλώτων,
νοσηλευόμενον ἤδη ἐνταῦθα ἐνεκα πληγῆς
διηκούσης ἀπὸ τῆς μιᾶς σιαγόνας εἰς τὴν
ἄλλην, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀνέκτανον πλέον
πρὸς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ν' ἀπέλθῃ μετὰ
τοῦ ἀναχωροῦντος Γερμανοῦ Προξένου.—Ἀ-
πήντησα ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐπιτρέ-
ψω τοιοῦτόν τι, οὐδὲ λαμβάνω ση-
μείωσιν ὅτι μοι ἐγένετο τοιαύτη
ἐρώτησις.

Στ. Σκουλούδης

Ὁμιλία μετὰ τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς
Σερβίας κ. Baloudjitch

Τὴν 18 Ἰανουαρίου 1916

«Ὁ Πρέσβης τῆς Σερβίας κ. Baloudjitch μοι
ἐγνώρισεν ἐμπιστευτικῶς, ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ
Κυβέρνησις ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸν Sir
Francis Elliot ὅτι ἀνεκρίνωσιν εἰς τοὺς Συμ-
μάχους τῆς ἐπὶ αὐτῇ ἐκούρασθῃ (elle en a
assez) ἐκ τῆς πιεστικῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα
πολιτικῆς καὶ ὅτι καὶροὺς εἶνε νὰ δηλώσωσι
πρὸς ταύτην (τὴν Ἑλλάδα) ὅτι κατὰ τὸ πρό-
σφατον παρελθόν ὅτι ἐγένετο ἐγένετο, ἀλλ'
εἰς τὸ ἑξῆς ἐννοοῦν αἱ Κυβερνήσεις τῆς Συ-
γεννήσεως νὰ ἀναλάβουν τὴν πατροπαρά-
δοτον φιλικὴν πρὸς αὐτὴν στάσιν. Ὅτι δὲ

πιθανόν κατά την σημερινήν συνεδρίαν των εδω αντιπροσώπων των Συμμάχων να διασκεφθώσι περί του τρόπου, καθ' ὃν θὰ προδωσιν εἰς τὴν σχετικὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἀνακοίνωσιν.

Στ. Σκουλούδης

**Συνομιλία μετὰ τοῦ Πρέσβεως
τῆς Γαλλίας κ. Guillemin.**

Τὴν 22 Ἰανουαρίου 1916

Ὁ Πρέσβης τῆς Γαλλίας μοι ἀνέγνω μακρὸν τηλεγράφημα τῆς Κυβερνήσεώς του εἰς ἀπάντησιν τῆς διακοινώσεώς μου ἐπὶ τῇ καταλήψει τοῦ Καραμπουρνό. Ἐν τῷ τηλεγραφίῳ προσπαθοῦν νὰ δικαιολογήσουν τὴν πράξιν των ἐκείνην, καθ' ὅσον δῆθεν τὰ πυροβόλα τοῦ φρουρίου δὲν ἐκτόπησαν τὰ Γερμανικὰ ὑποβρύχια κατὰ τὴν τορπίλλισιν τοῦ Neusman, τὴν δὲ οἱ σύμμαχοι θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν εἰσοδὸν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου. Προσθέτουν ὅτι δὲν δυσήρεστήθησαν ἐπὶ τῇ καταλήψει ταύτῃ οἱ ἡμέτεροι, ἀφοῦ μετὰ τὴν συνεννοήσιν εἰς τὴν ὁποίαν κατέληξαν, ὁ Γάλλος καὶ ὁ Ἕλλην ἀξιωματικὸς ἀντήλλαξαν ἀσπασμόν, — ὅτι δὲν ἦτο ἀληθὲς ὅτι ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Γάλλου ἀξιωματικοῦ πρὸς τὸν Ἕλληνα ὅτι ἀπὸ τῆς καταλήψεως εἶχε γνῶσιν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, φρονοῦν δὲ ἐπίσης ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἐθεώρησεν τὴν κατάληψιν ὡς προσβάλλουσαν τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν, ἀφοῦ εἰς τὴν διακοίνωσιν τῆς δὲν ἀνέφερε τὴν λέξιν διαμυστορία.

Ἐγὼ εἶπον ὅτι προτιμῶ νὰ μὴ ἀπαντήσω εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῦα μοι ἀνέγνω, διότι θὰ ἐπανηρχόμην εἰς τὰς γνωστὰς αἰτιάσεις μου ὅτι εὐρισκόμεθα πάλιν πρὸς καταφώρου (flagrant) κατὰχρήσεως ἀνωτέρας δυνάμεως.

Ἐν παρόδῳ ὅμως παρατηρῶ ὅτι δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ ἡμέτεροι στρατιωτικοὶ δὲν δυσήρεστήθησαν διὰ τὴν κατάληψιν καὶ τὸν τρόπον τῆς καταλήψεως τοῦ φρουρίου—

καὶ τόσον εἶνε τοῦτο βέβαιον ὥστε, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὁ παραδοὺς τὸ φρούριον ἀξιωματικὸς θὰ τεθῇ ὑπὸ ἀνάκρισιν.

Ἐπὶ τούτῳ ὁ Πρέσβης ἐταράχθη καὶ εἶπεν: ἀλλὰ τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὁ ἀξιωματικὸς; νὰ πυροβολήσῃ κατὰ τὸν στρατιωτὴν μας; ὅμως αὐτὸς ἐπανειλημμένως εἶπατε ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃτε ποτὲ νὰ κτυπήσουν τοὺς Συμμάχους. Δὲν εἶπον ὅτι ἔπρεπε νὰ σᾶς κτυπήσῃ, ἰπὴντησα, ἀλλ' ὥφειλε νὰ παρατάξῃ τοὺς ὀλίγους ἄνδρας του, ν' ἀρνηθῇ τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου καὶ νὰ πέσῃ, ἐὰν οἱ Γάλλοι στρατιῶται ἐπυροβολοῦν. Οὕτω πως θὰ ἐξετέλει τὸ καθήκον του, καὶ θὰ ἐδίδετο ἐπὶ τέλους μέγας τίμος σημεῖον εἰς τὴν ἀποφασισμένῃ νὰ ἀδικοπραγήσῃ.

Στ. Σκουλούδης

ΔΗΛΩΣΙΣ

Τὸν ἡμέτερον διευθυντὴν κ. Γ. Μάλλωσιν ἀπελθόντα εἰς περιόδειαν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον, ἀναπληροῦ ὁ συνεργάτης τῆς «Νέας Ἐποχῆς» κ. Πέτρος Ε. Γαρουφαλῆς.

Τὴν διευθύνειν τοῦ Λογιστηρίου καὶ τῆς Διαχειρίσεως τῆς «Ν. Ἐποχῆς» διατηρεῖ ὁ κ. Ἡρ. Θ. Μάλλωσις πρὸς ὃν δέον ν' ἀπευθύνωνται οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ καὶ οἱ μετὰ τῆς «Ν. Ἐποχῆς» συναλασσομένοι.

ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Μέχρι τοῦ παγκοσμίου πολέμου αἱ φιλελευθεραὶ ἰδέαι καὶ αἱ ἀμιγεῖς κοινοβουλευτικαὶ ἀντιλήψεις κατεῖχον τὴν πρωτεύουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν πολιτειολογικῶν καὶ πολιτικῶν ροπῶν τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης. Ὁ κοινοβουλευτισμὸς μὲ δάσιν τὴν ἐλευθέραν καθολικὴν πολιτικὴν ἐκδήλωσιν τῆς λαϊκῆς βουλήσεως ἀπετέλει τὸ κύριον ὄργανον τῆς ἐνασκήσεως τῶν ἀνωτέρων λειτουργιῶν τῆς Πολιτείας, ἡ δὲ εὐρεῖα κοινοβουλευτικὴ λεωφόρος τὴν μόνην θεμιτὴν ὁδὸν τῆς ἀνάδοις εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν διαφορῶν πολιτικῶν κομμάτων.

Συνεπῶς ὡς τρόπος ἐπιτυχούς ἐπιδιώξεως τῆς ἀρχῆς ἐνεδεικνύετο ἡ ὅσον τὸ δυνατόν εὐρυτέρα διάδοσις παρὰ τὴ λαϊκὴ μάζῃ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν καὶ δογμάτων ἐκαστοῦ κόμματος καὶ ὁ προσηλυτισμὸς εἰς αὐτὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκλογέων ἐκάστης χώρας. Τὸ κέντρον πάσης πολιτικῆς κινήσεως ἦτο ὁ λαὸς, ὁ δὲ ρυθμιστὴς τῆς πολιτικῆς ζωῆς ἡ λαϊκὴ κοριαρχία. Πᾶσα παρέκκλισις ἐκ τοῦ θεμελιώδους τοῦτου δόγματος, καὶ πᾶσα ὀλιγαρχικὴ καὶ δικτατορικὴ προσπάθεια οἰουδὴποτε κυβερνήτου ἢ κόμματος δριμύως ἐκκλίετο ὑπὸ σύμπαντος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ κύστηρως ἐτιμωρεῖτο ὑπὸ τοῦ ἐκλεγέντος λαοῦ. Ἡ ἐννοία τοῦ κοινοβουλευτικοῦ κράτους ὡς ἐκφρασίς τοῦ κοινοῦ συμφέροντος καὶ τῆς καθολικῆς εὐημερίας ἀνωρθότο ὑπεράνω τῶν συγκρούσεων τῶν μεμονωμένων συμφερόντων καὶ ὁ Κρατισμὸς ἐνέπνεε σχεδὸν πᾶσας τὰς πράξεις καὶ ὅλους τοὺς λόγους ὅχι μόνον τῶν ἐμφανιζομένων ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐργαζομένων μαζῶν καὶ τῆς ιδιωτεοῦσης λαϊκῆς μερίδος.

Μίαν τοιαύτην κατάστασιν πνευμάτων εἶδεν ὁ παγκόσμιος πόλεμος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκρήξεως αὐτοῦ. Καὶ τὴν αὐτὴν κατάστασιν πνευμάτων καὶ μάλιστα μετὰ ζωηρότερας σφοδρότητος καὶ πεισματωδεστερας περὶ τὸ Κράτος συγκεντρώσεως διετήρησε μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤρχισε νὰ βαδίζῃ πρὸς τερματισμόν του. Ἀλλ' ὅτε συντετριμμένοι ὑπὸ τὸ βάρος ῥοδνηροτάτων καταστροφῶν νικηταὶ καὶ ἡττημένοι ἐκκλινον τὴν κεφα-

λήν καὶ ἀνεζήτουν γωνίαν ἐφησυχάσεως καὶ ἐπιμελοῦς περισυλλογῆς, μία ἄλλη πνοή, ἐν ἀντιθετὸν ρεῦμα, ἐκ τῆς ἀγωνιώδους καὶ ἐντατικῆς προσπάθειας τῶν λαῶν ἐκπορευόμενον καὶ κινούμενον μετὰ τῆς γνωστῆς ὁρμῆς μεθ' ἧς συνήθως κινοῦνται αἱ λαϊκαὶ λαίλαπες, ἀνέτρεψε πολλαχοῦ τὴν κρατοῦσαν κατὰστασιν καὶ ἐδημιούργησε νέας πολιτικὰς διαθέσεις, καὶ νέας πολιτειολογικὰς ροπὰς. Δὲν ἀνέτρεψε μόνον θρόνους ὁ παγκόσμιος πόλεμος οὐδὲ περιωρίσθη εἰς τὴν χαιρέκακον συντριβὴν ἐπιβεβλημένων μεγαλειότητων, ἀλλὰ συμπάρειρε ἐν τῇ ἀνατρεπτικῇ αὐτοῦ δυνάμει καὶ τὴν Κρατικὴν Μεγαλειότητα καὶ τὸν Κοινοβουλευτισμὸν ὡς πολιτειολογικὴν ὁργάνωσιν.

Τὸ λαϊκὸν πνεῦμα ἐπαύσε νὰ πιστεύῃ ὅτι τὸ Κοινοβουλευτικὸν Κράτος εἶναι ἡ ἐκφρασίς καὶ ἡ συνισταμένη τοῦ γενικοῦ καλοῦ, τὸ δὲ Κοινοβούλιον ὁ πιστότερος καὶ προσηνέστερος αὐτοῦ ἐξυπηρετητής. Τοῦναντίον ἤρχισεν ἐντόνως νὰ διαμορφώῃ τὴν γνώμην ὅτι τὰ ὄρια τοῦ Κράτους καθορίζουν τὰ τέρμιστα τοῦ πεδίου ἐκείνου, ἐντὸς τοῦ οὗτου κινοῦνται μετ' ἀντιθέτου φορᾶς καὶ κατευθύνσεως πολυσχιδῇ μεμονωμένα συμφέροντα εἴτε ἀτόμων εἴτε τάξεων ὁλοκληρῶν. Καὶ ἤρχισε νὰ κἀτανῇ καλὸς ὅτι ἄνοδος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόμματός του δὲν σημαίνει τὴν πραγμάτωσιν μιᾶς χάπως ἀφρημένης καὶ ἀκαθορίστου ἰδέας τῆς ἐξοπηρετήσεως τοῦ γενικοῦ καλοῦ, ἀλλὰ πρὸ παντός ὅτι σημειώνει ἐν γεγονόσι ἀναμφισβήτητον καθ' ὃ ἡ Κρατικὴ δύναμις καὶ ὁ Δημόσιος πλοῦτος θέλει ἰδίως χρησιμοποιηθῇ κατὰ πρῶτον πρὸς προαγωγὴν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς θέσεως τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ κόμμα λαϊκῶν τάξεων. Βεβαίως ἡ χρησιμοποίησις αὕτη δὲν θέλει ὠθηθῇ μέχρι καταρρακτώσεως καὶ ἐκμηδενίσεως τῆς Κρατικῆς ὑποστάσεως οὐδὲ μέχρι κλονισμοῦ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ Κράτους ἐπιβολῆς. Ἀλλ' ἡ κατανομή τῶν οἰκονομικῶν βαρῶν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἡ διάθεσις τοῦ Δημοσίου χρήματος θέλει γίνῃ πάντοτε, ἀφοῦ ληφθῶσιν ἐπιμελῶς ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα τῶν κομματικῶς συνεργαζομένων ὁμάδων. Ἐν ἄλλαις λέξεσι, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ-

μεν και τον χαρακτηρισμόν ὃν δίδει ὁ καθηγητής κ. Α. Weber εἰς τὴν τελευταίως ἐκδοθεῖσαν μελέτην του «die Krise des modernen Staatsgedanken in Europa» αἱ οικονομικαὶ καὶ ἀτομικιστικαὶ δυνάμεις τείνουσιν καθ' ὅλην τὴν μεταπολεμικὴν Εὐρώπην εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς ἐννοίας τοῦ κοινοβουλευτικοῦ Κράτους.

Προφανῶς δὲν δύνανται τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἡ μεταπολεμικὴ αὐτὴ πολιτικὴ ροπὴ τῶν λαῶν ἐπεκράτησεν εἰς ἅπσαν τὴν Εὐρώπην. Οὐχ' ἦττον ἀναντιρρήτως ὀφείλει νὰ σημειωθῇ, ὅτι καὶ ἐκεῖ ἐνθα ἰδιαίτεραι πολιτικαὶ συνθήκαι καὶ παραδόσεις δὲν ἐπέτρεψαν τοῦτο ὡς π. χ. ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, ἡ ἐνίσχυσις τῶν τοιούτων ἰδεῶν ὑπῆρξε σημαντική. Ἐξ ἄλλου οὕτω μόνον ἐξηγεῖται καὶ διατὶ Κράτη προδόντα εἰς τὴν ἐκ θεμελιῶν ἀνασύνταξιν τοῦ καταστατικοῦ τῶν χάρτου ὡς ἡ Γερμανία ἠναγκάσθησαν ν' ἀναγνωρίσωσι πρὸς πρὸς σωτηρίαν τοῦ κρατοῦντος κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ συστήματος καὶ τὴν δικτατορίαν ὡς συνταγματικὸν θεσμόν.

Ἀντιθέτως δὲ ἡ Ἰταλία, Ρωσσία καὶ Ἰσπανία ἀποτελοῦσι κλασσικὰ παραδείγματα χωρῶν ἐν αἷς αἱ ἀτομικιστικοὶ οικονομικαὶ ἀντιλήψεις καὶ αἱ δικτατορικαὶ τάσεις, προσλαβοῦσαι τὴν τελειοτέραν αὐτῶν μορφήν, κατέφερον δεινὰ κατὰ τὰ τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ πλῆγματά των.

Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ σημεῖον, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ ἰδιαίτερον ἐντύπωσιν εἶναι ὁ νεώτερος τύπος τῆς ὀλιγαρχικῆς δικτατορικῆς ὁργανώσεως. Ἐνῷ μέχρι τοῦδε ἡ δικτατορία γέννημα ἐξαιρετικῶν ἰσχυρῶν κρατικῶν κλονισμῶν, ἐνεσαρκούτο εἰς ἓν καὶ μόνον ἄτομον οὗτινος ἐξέφραζε τὴν αὐθαίρετον βούλησιν ἤδη ἀναμείνεται αὕτη ὡς πολιτικὴ ὁργάνωσις ὀρισμένου κόμματος, καὶ ὡς φυχρὰ αὐτοῦ πολιτειολογικῆς δοξασίας. Τὸ τοιοῦτον ἀπαντᾷται παρὰ τῷ Φασισμῷ καὶ τῷ Κομμουνισμῷ.

Ἀμφότερα τείνουσιν πρὸς τὴν ἐξυπηρέτησιν ἄκρως ἀνιθετῶν σκοπῶν καὶ κατευθύνσεων. Ὁ κομμουνισμὸς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν καὶ πολιτικὴν ἐπιβολὴν τοῦ προλεταριάτου ὡς κυριαρχούσης τάξεως. Ὁ Φασισμὸς πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐξασφάλισιν τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ καθεστώτος καὶ τῆς ἐθνικῆς κρατικῆς δυνάμεως καὶ ἰσχύος. Ἐνδύνται ὅμως καὶ πρεσβεύουν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πολιτικὴν δοξασίαν τὴν δικτατορίαν ὡς πολιτικὸν μέσον κατισχύσεως καὶ ἔχουσι κοινὸν τὸ ἀντικείμενον τοῦ μίσους των τὸν κοινοβουλευτισμόν. Δὲν ἐνδιαφέρονται δια τὴν καθολικὴν λαϊκὴν βούλησιν γνωρίζουσι δὲ καλῶς

ὅτι πιθανὸν οὕτῃ ὑπὸ ἴσας συνθήκας καὶ ὁμαλὰς περιστάσεις νὰ εἶναι ἀντιθετοὶ των. Ἀποβλέπουσι μόνον εἰς τὴν ἔστω καὶ βίαιαν κατάληψιν τῆς ἀρχῆς καὶ εἰς τὴν ὀλιγαρχικὴν αὐτῆς ἐνάσκησιν. Καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ των τοῦτου δὲν ἀκολουθοῦν τὴν συνήθη μέθοδον. Τὴν δημιουργίαν δηλονότι εὐμενοῦς ὑπὲρ αὐτῶν λαϊκῆς ἀντιλήψεως. Ἀλλὰ προβαλόντες εἰς τὴν σύμπληξιν καὶ ὁργάνωσιν κομμάτων ἐξ ὁπαδῶν ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης καὶ τυφλῆς ὑπακοῆς, περιορισμένου ὅμως κύκλου καὶ ἀριθμοῦ μετὰ ἰσχυρὰς συνοχῆς καὶ στρατιωτικῆς πειθαρχίας, καὶ τὰ ὁποῖα κινεῖται μὲν πρὸς διαίαν κατάληψιν τῆς ἀρχῆς, ἐνασκούσι δὲ ταύτην ὀλιγαρχικῶς ἅμα τῇ ἀνάσσει των ἀποκρούοντα διαίως πᾶσαν ἀντίθετον ὑπονόμεισιν τῆς θέσεώς των.

Οἱ κομμουνισταὶ δὲν ἐδίστασαν νὰ δώσουν εἰς τὴν πολιτικὴν των δοξασίαν τὴν εἰλικρινῆ τῆς ὀνομασίαν. Τὴν ὀνομάζουσιν δικτατορίαν τοῦ προλεταριάτου. Οἱ Ἰταλοὶ φασισμοῦ. Ἀλλ' ἀμφότεροι αἱ πολιτικαὶ αὗται ὁργανώσεις, καὶ ἂν κατευθύνονται πρὸς ἀντίθετα τέρματα μεταχειρίζονται τὰς αὐτὰς πολιτικὰς μεθόδους καὶ ἀκολουθοῦν τὴν αὐτὴν ὁδόν. Τὴν ὀλιγαρχικὴν δικτατορίαν. Καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐποψιν οὐδόλως πρέπει νὰ φανῇ παράξενον ὅταν τις χαρακτηρίσῃ καὶ τὸν φασισμόν καὶ τὸν κομμουνισμόν ὡς ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Ὅστις εἶνε φασιστὴς ἢ κομμουνιστὴς πρεσβεύει ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικῶν μέσων καὶ κομματικῆς τακτικῆς μίαν κοινὴν ἀρχήν. Τὴν ὀλιγαρχικὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας ὑφ' ὀρισμένης λαϊκῆς τάξεως καὶ ὑφ' ὀρισμένου κόμματος.

Ποία θὰ εἶνε ἡ μελλοντικὴ τῶν πραγμάτων ἐξέλιξις θεθαίως πᾶς τις ἀγνοεῖ. Ἀλλ' ὅτι ἡ λαϊκὴ κυριαρχία ὡς θεμελιώδης πολιτειολογικὴ θεωρία καὶ ὁ Κοινοβουλευτισμὸς ὡς τὸ ὑπέρτατον ὄργανον τῆς ἐνασκήσεως των Κρατικῶν λειτουργιῶν ὑπέστησαν μεταπολεμικῶς δεινὴν φθοράν εἶνε τὸ ἀναμφισβήτητον. Τὸ Κοινοβουλευτικὸν Κράτος ἐξηναγκάσθη ἤδη εἰς πολλὰς χώρας νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του εἰς τὸ ὀλιγαρχικὸν τοιοῦτον.

ΠΕΤΡΟΣ ΕΥΑΓΓ. ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ

Η ΑΠΟΙΚΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ κ. ΚΑΡΟΛΟΥ ΖΙΔ

Ὡς νὰ μὴ ἦτο ἀρκετὸς ὁ πόλεμος ἐναντίον των Μαροκινῶν τοῦ Ρίφ, ἰδοὺ καὶ δεῦτερος πόλεμος ἐναντίον των Δροῦσων. Ὅπως κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ μεγάλου πολέμου, αἱ στήλαι τῶν ἐφημερίδων ὑπερπληροῦνται καὶ σήμερον ἀνακοινωθέντων καὶ χαρτῶν τῶν πολεμικῶν πεδίων: «Μία βάρσις δι' ἑκατὸν χιλιάδας ἀνδρας ἐγκατεστάθη εἰς τὸ Ταουνά... Στόλος ἐξ 105 μονάδων ἐπιβλέπει τὰ παράλια τοῦ Ρίφ... Αἱ ὀδοὶ τοῦ καταδρομικοῦ «Παρίσι» κατέστρεψαν ἐν ἀραβικὸν καφενεῖον... Βόμβαι δάρους 900 κιλῶν ἐρρίφθησαν, δὲν γνωρίζω εἰς ποῖαν κωμόπολιν... Ὁ λατὰ βλήματα ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ... Εἰς τὴν Συρίαν σῶμα στρατοῦ ἐξ 25 χιλιάδων ἀνδρῶν ὁργανώθη διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Σουντῆτα κτλ».

Πόλεμοι περὶ τῆς ἐκβάσεως των ὁποίων δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, ὅτι θὰ εἶνε πάντοτε ἄδοξοι, διότι δύνανται μὲν νὰ διακηρύττωσι, αἱ ἀνοργάνωτοι ὁμάδες των ἐπαναστατῶν τοῦ Ρίφ, ὅτι κατετρόπωσαν τοὺς Ἰσπανοὺς καὶ ἐστημείωσαν σημαντικὰς ἐπιτυχίας εἰς βάρος των Γαλλικῶν στρατευμάτων ἐπὶ πεντάμηνον, ἀλλὰ πρὸ των συνησπισμένων δυνάμεων τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Γαλλίας, των ἀεροπλάνων, των τάνκς, των βαρέων πυροβόλων, τὰ ὁποῖα αὗται διαθέτουν, θὰ συντριβῶσιν ἐν τέλει καὶ θὰ ὑποκύψωσιν. Ἡ φιλοδοξία τοῦ Ἀβδ-ἔλ Κρίμ θὰ προκαλέσῃ τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς χιλιάδων συμπατριωτῶν του καὶ ἴσως ἐπιφέρῃ καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀνεξαρτησίας των τῶν ὁποίων πρᾶγματι ἐκέρδησαν οὗτοι ἐναντίον των Ἰσπανῶν, ὅπως ἐπίσης θὰ στοιχίσῃ καὶ εἰς τοὺς Γάλλους ἀπωλείας εἰς νεκροὺς καὶ δαπάνας ἀρκετὰς δισεκατομμυρίων, εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις εὐρίσκεται πρὸ ἀπειραρίθμων δυσκολιῶν διὰ νὰ πληρώσῃ τὰς ὀφειλάς τῆς.

Ἀλλὰ τί δύνανται νὰ γίνῃ, θὰ παρετήρουν τινές; Οἱ δύο οὗτοι πόλεμοι ἐπεβλήθησαν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ δὲν εἶνε αὕτη ὑπεύθυνος. Εἶνε λίαν πιθανὸν τοῦτο, ἂν καὶ δύνανται ν' ἀντιταχθῇ, ὅτι μία πολιτικὴ διορατικὴ θὰ ἠδύνατο νὰ τοὺς προλάβῃ. Ἀλλ' ἂν ἀληθῶς οἱ πόλεμοι οὗτοι ἦσαν ἀναπόφευκτοι τότε ὀφείλομεν μετὰ λύπης καὶ ἀνησυχίας συγχρόνως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἀποικιακὴ

πολιτικὴ τῆς Γαλλίας ἀπέτυχεν. Διότι, ἂς μὴ ἀπατώμεθα αἱ ἐκστρατεῖαι ἐνὸς Ἀβδ-ἔλ Κρίμ καὶ τοῦ ἐμίρου Ἀτράχ, θὰ ἦσαν ἀσημαστοί, ἐὰν δὲν ὑπεστηρίζοντο διὰ τῆς θετικῆς βοήθειας καὶ των συμπαθειῶν των ἰθαγενῶν πληθυσμῶν τοῦ Μαρόκου καὶ τῆς Συρίας.

Ἡ ἀποφῆς αὕτη ἀνησυχεῖ πραγματικῶς τὴν Κυβέρνησιν. Ὁ πρωθυπουργὸς κ. Παινλεβὲ ἐλεγε πρό τινος χρόνου ὁμιλῶν ἐν Στρασβούργῳ, ὅτι ἂν ἐγκαταλείψωμεν τὴν κατὰ τοῦ Ἀβδ-ἔλ Κρίμ ἐκστρατείαν «δὲν θὰ εἶναι μόνον εἰς τὸ Μαρόκον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἀλγερίαν καὶ τὴν Τυνίδα, ὅπου θὰ ἐθριάμβευσε, μετὰ τὰς γενομένας σφαγὰς, μία δάρδαρος ἀνορχία». Ὁ «Χρόνος» ἐπλειοδότησεν εἰς ταῦτα, προσθέτων ὅτι μία τοιαύτη παράλειψις «θὰ ἦτο τὸ τέλος τῆς ἀποικιακῆς μας αὐτοκρατορίας». Καὶ αὗτοι ἀκόμη οἱ ἀρχηγοὶ των ἀντιπροσώπων των ἀποικίων, δὲν ἐδίστασαν νὰ διακηρύξουν καὶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ διὰ τοῦ τύπου ὅτι ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ἐκστρατείας θὰ εἶχεν ὡς ἐπακολούθημα τὴν σφαγὴν ἢ τὴν ἐκδίωξιν των Γάλλων ἀποίκων.

Εὐρισκόμεθα πρᾶγματι εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον;

Ἡ Γαλλικὴ κυριαρχία εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὰς ἄλλας μὲς ἀποικίας δὲν διατηρεῖται ἢ διὰ τῆς δυνάμεως των ὁπλῶν; Ἀλλὰ τότε διατὶ ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας εἰς τὸν αὐτὸν λόγον τὸν ὁποῖον ἀνωτέρω ἀνέφερα, προσθέτει: «Ἡ Γαλλία δὲν λησμονεῖ ὅτι ἐπ' αὐτοῦ τοῦτου τοῦ Ἀφρικανικοῦ ἐδάφους ὁ σημερινὸς ἀντίπαλος εἶναι ὁ συνεργάτης τῆς αἰτίας». Ἰδοὺ ἐν ταῦτοις, ἐν τῷ ὅλῳ συμπληροῦται αἰὼν ἀπὸ τῆς ἐγκατεδύσεως μὲς ἐν Ἀλγερίᾳ, 40 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐν Τυνίδι καὶ 20 ἔτη ἀπὸ τῆς τριαύτης ἐν Μαρόκῳ. Πρὸ πολλοῦ λοιπὸν χρόνου ἡ «αἰτία» καὶ ἡ «ἐπαῖρις» ἀκόμη εἶναι παρελθόν! Καὶ τί δύνανται τις νὰ σκεφθῇ περὶ των «συνεργατῶν» τούτων οἱ δύο οὗτοι δὲν ἀναμένουν ἢ τὴν κατάλληλον στιγμήν διὰ νὰ μὲς σφάξωσι! Καὶ πότε ἐπὶ τέλους θὰ ἐλθῇ ἡ ἐτυχὴς ἐκεῖνη ἡμέρα καθ' ἣν θὰ μεταβληθῶσιν ἀπὸ ἀντιπάλους εἰς συνεργάτας οἱ κάτοικοι των ἀποικίων μας;

Διὰ νὰ εἰπωμεν τὴν ἀλήθειαν, αἱ ἀπαισιόδοξοι προβλέψεις των ἐπισήμων ρητόρων,

τούς όποιους άνεφέρουμεν όνωτέρω, δέν έχουν άλλον σκοπόν ώς νομίζω, άπό τού νά φανασίσωσι τήν κοινήν γνώμην ύπερ ένός άσυμπαθοός πολέμου. Δέν νομίζω, ότι καί άν άκόμη ή άνεξαρτησία τού Ρίφ, ή έκτασις τού όποιου δέν είναι άνωτέρα άπό τήν ήμισυ ένός Γαλλικού νομού ή καί τών Δρούσων, μικροτέρα άκόμη, ήθελον άναγνωρισθί, θά είχεν ώς άποτέλεσμα τήν σφαγήν τού γαλλικού πληθυσμού, ή τήν πτώσιν της άποικιακής μας αυτοκρατορίας. Αναμφιδόλως ύπάρχουν άπό τούς λεγομένους πατριώτας ή καλλίτερον φανατικούς εις τήν Μαρδόκον όπως καί εις όλας μας τās άποικίας, οι όποιοι—όπως Ξλλως τε είναι δικαίωμα τους—είναι άδιαλλάκτως άσυμβίβαστοι. Άλλ' όμως ή άνεπτυγμένη τάξις καί ιδίαι αι μεγάλοι μάζαι τού πληθυσμού έκτιμώσι τά άγαθά τού γαλλικού πολιτισμού καί δέν άγνοούσιν, ότι καί άν άκόμη έπετύχανον νά εκδιώξωσι τούς Γάλλους, άλλαι Δυνάμεις δέν θά έδράδυνον νά καταλάβουν τήν θέσιν των καί συνεπώς τίποτε δέν θά εκέρδιζον, άλλάσσοντες ζυγόν.

Σπάνια είναι αι έξαιρέσεις, όπως ή περίπτωσις των Ινδών, οι όποιοι ζητούσι πλήρη χωρισμόν καί άυτονομίαν. Οι περισσότεροι των ιθαγενών θά ήσαν ικανοποιημένοι εάν έπετύχανον μίαν συνεννόησιν ώς εκείνην περί της όμίλησεν ο κ. Παινλεδέ καί ή όποία αποτελεί τήν σύνηθη της Γαλλικής άποικιακής πολιτικής. Θά έπεθύμουν όμως νά έγινετο περισσότεροι λόγος περί **συνεργασίας**, διότι ή συνεννόησις δύναται νά είναι καί έξηναγκασμένη καί δέν είναι άπαραίτητος δι' αυτούς ή πλήρης συμφωνία. Είς έν έργοστάσιον ύπάρχει συμφωνία μεταξυ τού εργοδότη καί των εργατών, όχι όμως καί συνεργασία.

Τοιούτου είδους συνεννόησις μεταξυ άποίκων καί ιθαγενών δέν ύπάρχει. Καί δια νά άποδείξω τούτο θά έπρεπε νά λάθω ύπ' όφιν μου καί νά κρίνω όλόκληρον τήν άποικιακήν μας πολιτικήν, υπεράδύνατον, εις τήν περιωρισμένα όρια ένός άρθρου. Περιορίζομαι ν' αναφέρω μόνον ότι τήν κυριώτερον χαρακτηριστικήν της άποικιακής μας πολιτικής, είναι νά κρατήσωμεν τούς ιθαγενείς εις μίαν

κατάστασιν εξαρτήσεως τήν όποιαν πατρικώς δήθεν χαρακτηρίζομεν ώς κηδεμονίαν, ήτις όμως διαφέρει της πραγματικής τοιαύτης, διότι ένώ ή άληθής κηδεμονία οδηγεί πάντοτε εις τήν χειραφέτησιν, ή κηδεμονία των άποικιών μας, ούδέποτε οδηγεί πρός ατήν.

Τό νά μή εφαρμόζεται ή καθολική ψηφοφορία εις τās άποικίας είναι εύνόητον, διότι πάσα άποικισμός απαιτεί άναγκαστικώς τήν κυβέρνησιν ατής εκ μέρους μίας μικράς μειοψηφίας. Άλλά έκτός της ισότητος της ψηφου θά ήτο δυνατόν ν' άναγνωρισθώσιν εις τούς ιθαγενείς όλα τά άλλα δικαιώματα. Έν τούτοις δέν είναι έπιτετραμμένον εις αυτούς ούτε νά εκδιώξωσι έφημερίδας, ούτε μάλιστα νά λαμβάνουν εκ Γαλλίας, εάν αὐται άπαρέσκουν εις τήν Διοίκησιν, ούτε νά ιδρύωσι συλλόγους, καί άν άκόμη πρόκειται περί Συνεργατικών Συνδικάτων, όπως επίσης άπαγορεύεται εις αυτούς νά έρχονται εις Γαλλίαν άνευ ειδικών άδειών ούτε άκόμη νά εκμεταλλεύονται τόν φυσικόν πλούτον τού ιδίου των εδάφους κ.λ.π. κ.λ.π.

Η Διοίκησις δέν φοβείται τίποτε περισσότερο άπό τού νά βλέπη τούς μορφωμένους ιθαγενείς, εκλσμβάνοντας ως σοβαράν τήν ιδέαν της συνεργασίας, άπό τού νά ζητώσι νά γίνωσιν Γάλλοι πολίται ή καί απλώς άκόμη νά έρχονται πρός τελειοποίησιν των σπουδών των εις Γαλλίαν. Είναι άπείρως δυσκολώτερον εις ένα ιθαγενή της Μαδαγασκάρης ή εις ένα Άνναμίτην ν' άποκτήσιν τήν Γαλλικήν ιθαγένειαν, ή εις ένα Ισπανόν Πολωνόν ή καί Γερμανόν άκόμη.

Η Διοίκησις νομίζει ότι πās ιθαγενής ό όποιος ζητεί νά γίνη Γάλλος υπήκοος, πράττει τούτο επί μόνω τω σκοπώ νά δύναται νά κάμη αντιπολίτευσιν εις τήν Κυβέρνησιν. Είναι ίσως λίαν πιθανόν τήν τοιούτον. Άλλά πρός τί ή τοιαύτη αντίληψις; Η αντιπολίτευσις αποτελεί έν των στοιχείων της συνεργασίας καί άπειλούςιν οι Διοικηταί των Άποικιών νά τήν δέχωνται άγογγύστως ως τοιούτον. Έχουσι μάλιστα μεγίστην άνάγκην αντιπολιτεύσεως.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΖΙΑ

ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ

ΠΑΛΑΙΑΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΓΟΥΝΑΡΗΝ

Όλιγας ημέρας πριν άπό τās εκλογάς ο κ. Δ. Γούναρης είχεν ένα μεγάλο succes εις τήν κακουργιοδικείον. Είχα τήν εύτοχίαν νά τόν άκούσω υπερασυνόμενον ένός μεσοκόπου Λευκαδίου κατηγορουμένου ότι είχε στραγγάλισαι τήν γυναίκα του. Περί τού γεγονότος τούτου δέν υπήρχαν όμως άποδείξεις. Ο Γούναρης υπερασπιζόμενος τόν κατηγορούμενον έφάνετο έχων άκράδαντον πεποίθησιν περί της άθωότητός του. Πώς τήν είχε μορφώσει ατήν τήν πεποίθησιν; Θά σάς είπω καί νά μήν άπορήσετε.

Τρεις ημέρας πρό της ημέρας κατά τήν όποιαν έξεδικάσθη ή υπόθεσις ατή μου έλεγε.

Τό έγκλημα γενικώς έχω τήν πεποίθησιν πως ελαχιστήν ή μάλλον καμμίαν έντύπωσιν δέν κάμνει εις τόν **έγκληματοδότην**. Ο δυνάμενος νά διαπράξη έκούσιως ένα έγκλημα έχει καί τήν άνάλογον ψυχικήν ρώμην δια νά υποφέρη τήν ιδέαν ότι τήν έκαμε. Συνεπώς φρονώ ότι αι ήθικαι τόψεις είναι καί άγνωστον εις τήν πληθος των έγκληματιών. Τόσο μάλιστα ώστε προκειμένου νά υπερασπίσω τόν Λευκαδίτην αυτόν ως μου έπρότειναν θά ζητήσω νά τόν ιδώ προτήτερα. Αν είναι ήσυχος θά έννοήσω ότι τήν έντι έχει διαπράξει τόν στραγγαλισμόν της γυναίκας του καί δέν πάω στό κακουργιοδικείον ως συνήγορος. Αν είναι στενοχωρημένος θά πεισθώ άκράδαντως ότι είναι άθώος.

Ο κ. Γούναρης τόν εύρήκε στενοχωρημένον όταν τόν είδε καί δοιθούμενος υπό των άλλων τεκμηρίων προήχθη εις τήν συμπέρασμα—κατά τήν άγαπημένην του περίφρασιν— ότι είναι άθώος. Τόν υπερέσπισε μ' ένα λόγον, ό όποιος εκράτησε τήν άκρατήριον άπό της θης πρωϊνής μέχρι της 2ας μεσημβρινής καρφωμένον εις τήν θέσιν του. Τέτοιος λόγος ούδέποτε ακούσθηκε εις έλληνικόν δικαστήριον.

Πολλές φορές ήθέλησα νά έξιχνιάσω τās μοχλίας του σκέψεις περί Θεοτόκης, ήθέλησα νά μάθω άν απέκοψε κάθε δεσμόν κομματι-

κόν μαζί του. Θά ήτο χονδρόν νά θελήσω νά τού άποσπάσω κατηγορηματικήν δήλωσιν. Δέν τήν κατώρθωσα. Κάποτε μόλα ταύτα μου είπε.

—Κατηγορούν τούς πολιτευόμενους άπό τού 43 κ' έντεθεν ότι αποτελούν αλυσίδα φαυλοκρατιών. Έγώ δέν τήν πιστεύω. Οι άνθρωποι αυτοί, ένεκα των όρων, οι όποιοι έκρατούσαν ήναγκάζοντο νά δουλεύουν εις τούς εκλογείς των. Ήσαν θύματα άκούσια της καταστάσεως, της προερχομένης κατά μέγα μέρος εξ αυτού τού κοινοβουλευτικού πολιτεύματος. Τήν έντι εις τās κοινοβουλευτικά κράτη δέν καλούνται επί τήν άρχήν κυβερνήσεις εξ ένός κόμματος. Κατ' ουσίαν όλόκληρον ένα κόμμα καλείται εις τήν Κυβέρνησιν μίας χώρας καί όταν νόμοι περυσταλτικοί της δυνάμεως των ύπουργών δέν ύπάρχουν τότε ή συναλλαγή μαίνεται.

Μολαταύτα αυτοί, οι όποιοι κατά τήν έσχάτως μορφωθεσαν άντίληψιν αποτελούσαν τήν φαυλοκρατίαν της τελευταίας πενταετίας ήσαν οι **Καλλύτεροι**. Καί είχαν σημεία τινά εις τās όποια ή πατριωτική ένικοήσε κάθε αίσθημα ιδιοτελείας. Άπόδειξις ότι προκειμένου περί της εκλογής των άρχόντων δέν έξέλεξαν τόν παρέχοντα περισσότερον. Τόν Βούλγαρην λόγον χάριν καί Κομμουνιστήν πρό τού εμφανισθί ή μεγάλη μορφή τού Τρικούπη. Μόλις ένεφανίσθη ή μεγάλη μορφή τού Τρικούπη όλοι έπροθυμοποιήθησαν νά πάγε μαζί του. Αφίσαν τούς ύπάρχοντας άλλους άρχηγούς. Αν δέν έπήγαν όλοι τούτο συνέβη διότι δέν έχωροδσαν όλοι εις ένα κόμμα. Ήσαν τοπικοί λόγοι.

Καί ό Δημήτριος Γούναρης εις τήν στιγμήν αὐτήν ένέθυμήθη τόν κ. Ανδ. Παπαγιώτοπουλον τόν γνωστόν πολιτευτήν τού Αιγίου. Αὐτός είπε μίαν φοράν εις τόν κ. Δ. Γούναρη, όστις τόν ήρώτησε διατί δέν υπήρξε κατά τήν παρελθόν φίλος τού Τρικούπη.

—Φίλε μου τοπικοί λόγοι δέν μοί τήν πέτρεψαν. Ο τοπικός μου αντίπαλος ήτο Τρικουπικός. Καί ή τραγωδία τού πολιτικού

ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ Η ΑΗΔΩΝ!

μου σταδίου συνίστατο εις τὸ ὅτι ἐθαύμαζα τὸν Τρικούπη, τὸν ἀγαποῦσα καὶ δὲν ἡμποροῦσα νὰ εἶμαι φίλος του.

Καὶ ὁ κ. Γούναρης ἐξηκολούθησεν :

« Ἀποθανόντος τοῦ Τρικούπη οἱ περισσότεροι ἐπῆγαν μετὰ τὸν Θεοτόκη. Ὅχι ἐκ ρουσφετολογικῶν προθέσεων. Ἀλλὰ διότι ἦτον ὁ Καλύτερος. Καλύτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς φίλους τοῦ Τρικούπη. Καλύτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς. Προδήλως καλύτερος. Εἶχεν ὅλα τὰ πολιτικά χαρίσματα εἰς ὑπερτέρον, ἀπὸ τοὺς ἄλλους θαυμὸν καὶ ἀδύνην ἀκόμη τὴν δραστηριότητα ποῦ τοῦ ἀρνοῦνται τὴν εἶχεν εἰς μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους του βαθμὸν ».

Ἀνέφερα εἰς τὸν κ. Γούναρη ὅτι πρὸ τῶν ἐκλογῶν ὁ κ. Θεοτόκης ἐπεσκέφθη τὸν κ. Μιστριώτην. Καὶ τοῦ παρέστησα ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐμείωσε τὴν καλὴν φήμην τοῦ κ. Θεοτόκη ὡς εὐπατρίδου, ὁ ὁποῖος δὲν ἀγαπᾷ τὴν δημοκρασίαν.

— Δὲν πιστεύω, μοῦ εἶπεν, ὁ κ. Θεοτόκης νὰ ἐπεσκέφθῃ τὸν κ. Μιστριώτην. Ὁ κ. Ράλλης νομίζω τὸν ἐπεσκέφθη.

Ὁ κ. Γούναρης δδελύσσεται τοὺς γλωσσανμύτορας ὅσον ὁ κ. Βενιζέλος.

Ἰδοὺ ἕνα ζήτημα, εἰς τὸ ὅποτον οἱ ἀντίποδες, ὅπως τοὺς ὠνόμασεν ἡ « Ἀκρόπολις » συμφωνοῦν. Συμφωνοῦν ὅμως καὶ εἰς ἄλλα.

Τὸν ἠρώτησα περὶ τοῦ νόμου τῶν Κοινοτήτων τί ιδέαν ἔχει.

Μοῦ ἀπήντησε :

— Θὰ δώσῃ ὁ νέος νόμος « χρῆματα περισσότερα καὶ πρόσωπα καλύτερα » ὅχι κακὸς. Ἄς ἀναμείνωμεν ὅμως νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ νὰ κριθῇ ἐκ τῶν πραγμάτων.

Ὁ κ. Γούναρης διανθίζει τὸν λόγον του μετὰ μίαν πλουσιωτάτην ἀνεκδοτολογίαν. Κάποτε μοῦ εἶπε τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον, ἀναφερόμενον εἰς τὸν μακαρίτην Θεόδωρον Δεληγιάννην.

« Ὁ Δεληγιάννης ἐφρόνει—καὶ τὸν ἤκουσα ὁ ἴδιος νὰ τὸ λέγῃ—ὅτι ὁ πολιτικὸς καρ-

ποῦται ὠφέλειαν πολιτικὴν, αὐξήσει δηλονότι τῆς ἐπιρροῆς του ἐπὶ τῶν συντοπιτῶν του, ὅχι ἐκτελῶν ὅσα ἐπαγγέλλεται ἀλλ' ὑποσχόμενος. Ἐκ τῆς ὑποσχέσεως λοιπὸν ὠφελεῖται. Βλάπτεται ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ὑποσχέσεως του. Κάποτε ὁ Δεληγιάννης ἔκαμε μίαν δρῦσιν εἰς ἕνα χωριό. Τί συνέβη; Ὅλοι οἱ χωρικοὶ ἐγίναν ἐχθροὶ του. Φίλος του ἔμεινε μόνον ἐκεῖνος εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν πόρταν ἔγινε ἡ βρύση.

« Συνέβη μάλιστα κάποτε ἄλλοτε νὰ κάμῃ ὁ Δεληγιάννης ἕνα δρόμον εἰς τὴν Γορτυνίαν—τὸν μόνον ποῦ ἔκαμεν εἰς τὴν ζωὴν του. Ὅταν ἀρχίσε νὰ γίνεταί ὁ δρόμος κάποιος ἰδιοκτήτης χανιοῦ ἐπῆγε εἰς τὸν Δεληγιάννην.

— Κύριε Πρόεδρε, τοῦ εἶπε λαχανιάζοντας, χάνομαι, ἂν ὁ δρόμος δὲν περάσῃ ὅπως περνοῦσεν ὁ παλῆς ἀπὸ τὸ χάνι μου. Καὶ πῶς θὰ ζήσω!

« Ὁ Δεληγιάννης, νὰ μὴ τὰ πολυλογώμεν συνήνεσεν εἰς τὸ νὰ λοξοδρομήσῃ ὁ νεοχάρακτος δρόμος. Ἀλλὰ μετὰ μίαν ἡμέραν ἄλλος ἐνεφανίσθη εἰς τὸν κ. Πρόεδρον μετὰ παραπλησίαν ἀξιώσεις. Συνήνεσε καὶ εἰς αὐτοῦ τὰς ἀξιώσεις. Καὶ τρίτος. Καὶ εἰς τούτου τὰς ἀπαιτήσεις ὑπεχώρησεν ὁ Δεληγιάννης. Ὑπεχώρησε καὶ εἰς ἄλλου ἀκόμη τὰς ἀπαιτήσεις.

Καὶ συνέβη παραδοξότατον πρᾶγμα. Ὁ δρόμος νὰ γίνῃ κυκλοτερής, νὰ διαγράψῃ περιφέρειαν, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ σημεῖον ἐκ τοῦ ὁποῖου εἶχεν ἀναχωρήσει....

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

(Εἰς τὸ προσεχές : Ἡ τρίτη συνομιλία Γούναρη—Καμπάνη.)

Εἰς τὸ Προσέχές Τεύχος

ΚΑΤΣΟΝΗΣ-ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ

Ἱστορικὴ περιγραφή ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ὀνομασίας τῶν δύο νέων πολεμικῶν μας μετὰ τὸ ὀνόμαζα τῶν δύο ἡρώων τῆς Ἑθνικῆς Ἀνεξαρτησίας.

Οἱ παλαιότεροι πολιτευόμενοι ἐγνώρισαν τὸν Ἐπαμεινώνδα Δεληγεώργην, ὃν καὶ ἀηδὼνα τῆς Βουλῆς ἀπεκάλεσαν.

Ἡμεῖς οἱ νεώτεροι ἐγνώρισamen τὸν Δημήτριον Γούναρη.

Ἐκεῖνος βεβαίως δύναται ἀσφαλῆ νὰ κάμῃ τὴν σύγκρισιν ὁ ἀμφοτέρους ἐγγύθεν γνωρίσας.

Ἀλλὰ δὲν γνωρίζω διατὶ ὁ Δημήτριος Γούναρης μοῦ ἐπαναφέρει πάντοτε εἰς τὴν μνήμην τὸν ὑπέροχον καὶ ὑπερλαμπρὸν τοῦ Μεσολογγίου ῥήτορα, οἱ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐπιτάφιοι ἀποτελοῦσι τὸν θαυμασιώτερον, χαρακτηρισμὸν τοῦ Ἐπαμεινώνδα Δεληγεώργη (Μάιος τοῦ 1879).

Ἐλεγεν ὁ Θρασύβουλος Ζαΐμης : « Εἶχεν ὁ λόγος του μεγαλοπρέπειαν, ἰσχύϊν, χάριν καὶ τι ἐπιτακτικόν. Ἡ εὐγλωττία του ὁμοίᾳσε πρὸς καλίσροον καὶ ὁρμητικὸν ποταμὸν συμπαρασύροντα πᾶν τὸ προστυχὸν κώλυμα. Κατηγορεῖτε δι' αὐτῆς τοὺς πάντας καὶ συνετάραττε τοὺς ἀντιπάλους του ».

ΠΕΡΙ «ΓΟΒΙΩΝ»

Φίλε Κύριε Διευθυντά!

Παρά τὸν ἐνθουσιώδη μου θαυμασμὸν πρὸς τὴν ὑπέροχον «Νέαν Ἐποχὴν» τὴν ἀγνήν Σημαιοφόρον τοῦ Ἀγῶνος, τὴν ἀπτόητον Ἱδεολόγον ἥτις μόνη ἐξ ὅλων τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ τύπου, ἔσχε τὸ θάρρος νὰ τιμῇ τὴν Τετάρτην Μνήμην τὸν τιμημένον θυμῶν τῆς Πλασθητικῆς κακοουρίας, ἐπιτρέψατέ μοι ἐν τούτοις νὰ μὴ θαυμάζω καὶ τὸν διορθωτὴν τῶν τυπογραφικῶν τῆς δοκιμῶν.

Τὰ μικρὰ ψάρια τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς εἰσόδου τοῦ ἀειμνήστου Δημ. Γούναρη εἰς τὴν πολιτικὴν, δὲν γράφονται «γοβιοὶ» μετὰ οὐ μισθὸν ἀλλὰ «γοβιοί» μετὰ ὀνόμαζα. Ὁ διορθωτὴς τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἀσφαλῶς γεροῦς καὶ συνεπῶς ἀγνοῶν καὶ τὴν ἑαυτοῦ τοιοῦτον φασὶν ἐστὶν συγχωρητός. Ἀλλὰ σεις, κύριε Διευθυντά, καταγεσθε ἀπὸ μίαν ὀλοκληρωτικῶς ναυτικὴν ἐπαρχίαν, τὴν Ἐπιμονίδα. Πῶς δὲν σὺς ἔκαμεν ἐν τῷ πνεύματι τὸ λάθος; Ἡ μήπως ἐπειδὴ πρόκειται περὶ μικρῶν ψαριῶν πρέπει τὸ οὐ νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ μικρόν;

Μετὰ τιμῆς
Κ. Σ.....

«Ὁ Ἀλέξανδρος Κουμουρδούροσ προσέθετεν :

«Σ' ἐγνώρισα, Δεληγεώργη, ὡς ἀντίπαλον» ἦσε ἀντίπαλος φοβερός, διότι ἡ εὐγλωττία σου ἦτο εὐγλωττία τῶν ἀρχαίων χορών» ἦσο ἀντίπαλος φοβερός, ἀλλ' ἀξιοπρεπής» δὲν ἐταπείνωνες τὰ ζητήματα, ὕψωνες ἀπ' ἐναντίας τὴν συζήτησιν καὶ ἐπροκάλεις τὴν ἀμίλλαν καὶ τὴν ἐργασίαν...»

Καὶ ὁ Χαρῖλαος Τρικούπης συνεπλήρου :

«...Ἐν τοιαύτῃ σιάντῃ ζυγίῳ τὰ περὶ ταῦ Ἐπαμεινώνδα Δεληγεώργη πεπραγμένα ἀποφαίνομαι ἀδιστάκτως μετὰ παντός τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅτι ὁ βίος αὐτοῦ ἐτίμησε τὴν Πατρίδα. Ἀνέδειξε ὁ Δεληγεώργης τὸ ἀοριγενὲς ἡμῶν βουλευτικὸν βῆμα ἐφάμιλλον τῶν παλαιότερων τῆς Ἑθρώπης βημάτων, τὴν δὲ ἰσχὺν, ἣν τὸ βῆμα ἐχορήγει αὐτῷ ἀφιέρου ὀλόκληρον εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ ἀγῶνα καὶ διὰ τούτων εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἐθνικῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ παλιγγενεσίας ».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΣ

Ὁ διευθυντὴς τῆς «Ν. Ἐποχῆς» ἀπαντᾷ εὐχαρίστως, ὅπως καὶ ἡ «Προῖτα» πρὸ ἡμερῶν, ὅτι εὐκολότερον εἶνε νὰ εὐρωμεν Προδουπουργοὺς παρὰ τελείους διορθωτὰς τῶν ἐντύπων. Τυπογραφικὰ λάθη σημειοῦν οἱ ἀναγνώσται ἀπειρα. Καὶ εἶνε ἕνας «καὶ μὲς» αὐτὸ τὸ γεγονός διὰ τὴν «Ν. Ἐποχὴν». Ἐν προκειμένῳ ὅμως ὁ ἐπιστολογράφος μας δὲν ἔχει δίκαιον. Ἡ ὀνομασία «γοβιοὶ» δὲν εἶνε Ἑλληνικὴ, ἀλλὰ λατινικὴ, (gobius ἢ gobio). Ἑλληνιστὶ τὸ ψάρι ἀποκαλεῖται «γοβιδός», ἀλλ' ὅλοι οἱ ναυτικοὶ καὶ παρὰδὲς ἀποκαλοῦν αὐτὸ μετὰ τὸ λατινικὸ «γοβιός» εἰς πολλὰ δὲ ναυτικὰ μέρη καὶ «γοβιδόν» καὶ «κοκοβιδόν».

Ἀλλ' οἱ ἐν τῷ συμβολαιογραφικῷ προσερχόμενοι γκρίτοι πολῖται τῶν Πατρῶν, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἀειμνήστου Δημ. Γούναρη, ἀπελθῆσαν παρὰ τῶν συμπολιτῶν τῶν «γοβιῶν» καὶ ὄχι «γοβιδῶν». Ὁ ἀποστείλας δ' ἡμῖν τὰς σημειώσεις τὰς δημοσιευθείσας εἰς τὸ προηγουμένον τεύχος τῆς «Ν. Ἐποχῆς» φίλος δικηγόρος τῶν Πατρῶν, ἐγραφε τοὺς «γοβιούς» μετὰ οὐ μισθὸν καὶ ἐσεβάσθημεν ἀπολύτως τὰ χειρόγραφα του. Ἀδύνατον λοιπὸν ὁ διορθωτὴς μας...

ΜΕΛΕΤΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

[Ενδιαφέρουσα αναλυτική μελέτη του κ. Δ. Σωτηρίου,
τμηματάρχου εν τῷ Ὑπουργείῳ Ἑσωτερικῶν.]

		Εισοδήματα 1923-1924	Ἀξία ἐκτελε- σθέντων ἔργων
Νομός Ἀρκαδίας		Δρχ.	Δρχ.
Κοινότης Συλλίμνης		2.025	30.000
» Μπερηνίκου		4.737	200.000
Κοινότητες Λεωνιδίου, Παλαιοχωρίου καὶ Κοσμᾶ		31.660	1.625.000
Νομός Λακωνίας			
Κοινότης Ζαχαφῶνος		7.355	500.000
» Λαγίου		3.917	20.000
» Κοίνου		9	10.000
» Σιδηροκάστρου		1.591	27.000
» Καμινίων		6.359	25.000
» Παλαιοπαναγιάς		11.263	50.000
» Ἀρνης		6.715	82.000
Νομός Κεφαλληνίας			
Κοινότης Διγαλέτου		2.857	12.000
Νομός Χίου			
Κοινότης Λαφνῶνος		2.215	4.000
» Χαλκείου		1.394	6.000

Εἰδικώτερον προκειμένου περὶ τῶν κοινοτικῶν ἔργων τῶν ἐκτελεσθέντων κατὰ τὸ οἶκον, ἔτος 1923-24 δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τεχνικῶν τοιούτων ἔργων σοβαρῶς καὶ πολλαχοῦ ἀνυπερβλήτως προσέκειται εἰς τὴν ἑλλειψιν μηχανικῶν (ἡτις δὲν φαίνεται δυναμένη νὰ θεραπευθῇ διὰ μόνης τῆς ὑφισταμένης Σχολῆς Πολ. Μηχανικῶν) καὶ εἰς τὴν μεγάλην σχετικῶς δαπάνην, ἣν ἀπαιτεῖ αὕτη ἡ μελέτη τοιούτων ἔργων, οὕτως ὥστε νὰ ἡδύνατο νὰ γίνῃ τοῦλάχιστον ἑναρξίς τῶν ἔργων ἐκείνων ὅνῃ ἐκτέλεσις δύναται ἀκατανεμηταί εἰς δύο ἢ πλείονα ἔτη. Ἐφ' ὅσον μόνον διὰ τὴν μετρίτην τεχνικῶν ἔργων ἀπαιτοῦνται δεκάδες

χιλιάδων δραχμῶν δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐκτελεσθῇ τοιαῦτα ἔργα, ὁ μέγας ὄγκος τῶν Κοινοτικῶν διὰ τῶν ταχικῶν τοῦλάχιστον ἐσόδων τῶν, ἀφ' οὗ καὶ οἱ πλείστοι τῶν Ἀθημῶν καταδικάζονται εἰς ἀδράνειαν ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου καὶ τῆς ἐν γένει ἀπαιτουμένης μεγάλης διὰ τὰ τεχνικά ἔργα δαπάνης εἰς ὀλικά, ἡμερομίσθια, μεταφορικά κλπ. Ἐν τούτοις, ὡς ἐξετέθη ἤδη, αἱ Κοινότητες σπουδαίως ἐξυπηρετοῦνται κατὰ τὸ παρὸν καὶ διὰ μόνον τῶν ἀπλῶν ἔργων, οἷα ἐξετελέσθησαν πλείστα ὅσα εἰς πάσας σχεδὸν τὰς περιφερείας τοῦ Κράτους, σχεδὸν πάντα ἐπὶ τῇ βάσει μελέτης ἐμπειροτεχνῶν, ἀν μὴ καὶ ἀνευ τοιαύτης, ἱκανὸς δὲ ἀριθμὸς Κοινοτή-

των, ἀναλόγως πρὸς τὰς περιπτώσεις καὶ τοὺς πόρους αὐτῶν, ἐπέτυχε τὴν ἐκτέλεσιν καὶ λίαν σημαντικῶν τεχνικῶν ἔργων κατὰ πάντας τοὺς προαναφερθέντας οικονομικοὺς συνδυασμοὺς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστημονικῶν μελετῶν. Οὐχ ἦττον φρονούμεν ὅτι ἐπείγει ὁ χρόνος ὅπως μελετηθῇ σοβαρῶς καὶ γενικώτερον τὸ ζήτημα τῆς διευκολύνσεως τῶν Κοινοτήτων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν τεχνικῶν ἔργων, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὰ ἔργα ὁδοποιίας, ἅτινα πρέπει ἐφεξῆς νὰ προσαρμόζονται ὅσον τὸ δυνατόν πρὸς τὰς νεωτέρας ἀνάγκας τὰς προκυπτούσας ἐκ τῆς χρήσεως τῶν γεωργικῶν μηχανῶν καὶ αὐτοκινήτων, ἐπιβατικῶν καὶ φορητῶν. Ἀπαρχὴν τινα πρὸς τοιαύτην κατεύθυνσιν, περιορισμένην διὰ τὰ σημαντικώτερα κέντρα, ἀνευρίσκει τις εἰς τὴν πρόσφατον νομοθεσίαν περὶ κατασκευῆς μονίμων ὁδοστρωμάτων εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς Ἀθηνῶν, Πειραιῶς κλπ. (1)

1 Ἡ ὁδοποιία εἶναι ἡ βάση καὶ τὸ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα πάσης ἀσφαλούς προόδου καὶ ἐπομένως οἰκοδόμητος προγράμματος ἐκτελέσεως κοινοφελῶν ἔργων. Ἄνευ καλῆς ὁδοποιίας ἡ ἀξία πάντων τῶν ἄλλων ἔργων μειοῦται κατὰ πολὺ καὶ πολλὰκις ἐμνηδενίζεται. Ἄνευ καλῆς ὁδοποιίας πᾶν ἄλλο μέσον συγκοινωνίας ἀπομένει ἀνάτηρον, χολόν. Ἡ καλὴ ὁδοποιία ἀναπτύσσει, τροφοδοτεῖ καὶ κεντρίζει τὴν παραγωγὴν, ἀγεί ἐμμέσως εἰς τὴν ἀρσιν τῶν ἐπιπροσθούτων εἰς ταύτην κωλυμάτων (ἀποξήρανσιν ἐλῶν, διευθέτησιν χειμάρρων κλπ.), ἐξυπηρετεῖ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰ μέγιστα προάγει πάντας τοὺς σκοποὺς τοῦ Κράτους καὶ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, τὰς ἐπιστήμης καὶ τὰς τέχνας. Εἶναι δὲ διὰ τὴν ἐποχὴν ἡμῶν καλὴ ὁδοποιία ἡ ἐξασφαλίζουσα ταχύτητα ὡς οἷον τε ἀδιαλείπτου καὶ ἐντεταμένης κυκλοφορίας ἀνθρώπων, ζώων καὶ πραγμάτων, ταχύτητα εὐριστομένην ἐν ἱκανοποιητικῇ ἀναλογίᾳ ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου, ὅχι μόνον τὰς παρούσας γὰρ καὶ τὰς διὰ τὸ μέλλον προβλεπομένας, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὸ εἶδος καὶ τὴν ταχύτητα τῶν λοιπῶν μέσων συγκοινωνίας καὶ οὐ μόνον τῶν ἐν χρήσει ἀλλὰ καὶ τῶν διὰ τὸ μέλλον προβλεπομένων. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης τὸ ἡμέτερον ὅδον σύμπλεγμα δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐν γένει οὐ μόνον ἐλαχίστα ἀνεπτυγμένον εἰς τὰς πλείστας τῶν περιφερειῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς γενικῶς ἐντελὸς ἀνακαινίσσεως, εἰδικώτερον δὲ ἡ κοινοτικὴ ὁδοποιία ὅλος ἀρχέγονος. Ἐν τούτοις ἡ τελευταία αὕτη ἐπέχει θέσιν ἐν τῇ ὅλῃ οἰκονομίᾳ τῆς χώρας

Ἐξ ἄλλου κατὰ τὸ αὐτὸ οἶκον, ἔτος σπουδαῖον μέρος τῶν ἐσόδων τῶν εἰσπραττέστων Κοινοτήτων τοῦ Κράτους, οἷα τὴν σήμερον εἶναι αἱ τῆς Ἀνατολ. Μακεδονίας καὶ τοῦ Νομοῦ Ροδόπης, ἀπερροφήθη εἰς τὴν περιθάλπιν τῶν ἐκείσε ἐγκαταστάσεων προσφύγων, σημαντικῶς ἐξυπηρετηθέντος οὕτω τοῦ φιλάνθρωπου καὶ ἐθνικοῦ ἔργου τοῦτου εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ ἀρμόδιαι κρατικαὶ ὑπηρεσίαι δὲν ἦσαν ἐτι ἐπαρκῶς ὀργανωμέναι ὥπως μόναι διεξαγάγουν ἔργον τοσούτου βαρὺ. Παρὰ τὰς ἐξαιρετικὰς ταύτας δαπάνας ἐσημειώθη εἰς τὰς εἰρημένας περιφερείας ἡ ἐκτέλεσις καὶ πολλῶν ἀξιολόγων κοινοτικῶν ἔργων, ὡς καὶ ἡ σύνταξις μελετῶν διὰ τοιαῦτα ἔργα, εἰδικώτερον δ' εἰς τοὺς Νομοὺς Λορέας, Καβάλλας καὶ Ροδόπης, ἐγένετο ἐναρξίς ἐγκαταστάσεως ὁλοκληρου δικτύου τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας μεταξὺ τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν κέντρων, ἔργου οὕτινος ἡ ἐκτέλεσις ἐξακολουθεῖ συνεχῶς (2).

Λίαν σοβαρὸν κώλυμα διὰ τὴν καθόλου ἐκτέλεσιν κοινοτικῶν ἔργων ἀπετέλεσε κατὰ τὸ αὐτὸ οἶκον, ἔτος ὡς καὶ κατὰ τὰς ἀμέσως προηγούμενα αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖνο ὅπερ ἐπανειλημμένως ἠναγκάσθημεν νὰ μνημονεύσωμεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω, δηλαδή ἡ τριβὴ εἰς πλείστας δὲ κοινότητες ἡ πλήρης ἀποσύνθεσις τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν λόγω τῆς ὑπὲρ πᾶν μέτρον παρατάσεως τῆς παρούσης κοινοτικῆς περιόδου, εἰδικώτερον δὲ εἰς τὰς νέας χώρας ἢ πολλαχοῦ λίαν συχνῇ ἀλλαγῇ τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν διὰ τὸ μὴ αἰρετὸν αὐτῶν. Ἐλέγχθη ἤδη ὅτι αἱ Κοινότητες εὐρίσκουσι πολλὰκις τρόπον νὰ μὴ προσφεύγουν εἰς τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἐπισήμων ἀν-

πολὺ σπουδαιότεραν ἐκείνης, τῆς λίαν ἀλλοῦ τε σημαντικῆς, ἣν ἔχουσι τὰ μικρὰ αἱματοφόρα ἀγγεῖα διὰ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, διότι ταῦτα διανέμονται τὸ ζωογόνον αἷμα ἐκ τοῦ δημοσίου κέντρου, τῆς καρδίας, καὶ τῶν ἀρτηριῶν πρὸς τὰ ἄκρα, ἐν ᾧ ἐκείνη καὶ τοῦτο τὸ ἔργον ἐκτελεῖ καὶ, ὅπερ σπουδαιότερον, εἰς τὸ κέντρον ἐπαναφέρει ὅτι ἀρτηρίαν ἡ ἐπιβλαβὴ ὅλην ἀλλὰ ζοὴν καὶ κίνησιν, λαμβανόμενον προσεχτικῶς ὡς ὅτιν, ὅτι τὰ κεντὰ ζωῆς τινὸς πολὺ ἀπέχονται τοῦ νὰ ἐκτελέσῃ δι' αὐτὴν καὶ ἡ ἀνθρώπινη καρδιά ἀπὸ τῆς αἰσθητικῆς τοῦλάχιστον ἀπόψεως.

(2) Ἀπὸ τοῦ νόμου 3297 τῆς 13 Μαρτίου 1925 καθορίζεται ἡ συστάσις εἰδικῶν ταμείων διὰ τὴν τηλεφωνικὴν συγκοινωνίαν τῶν Κοινοτήτων.

τιπροσώπων των· τοῦτο ὅμως γίνεται κατ' ἀνάγκην καὶ δι' ὠρισμένα ἀντικείμενα· ὡς δ' ἡ καθ' ὅλου ἐπιμέλεια τῶν κοινοτικῶν ὑποθέσεων, ἡ περὶ τούτων κατ' ἀλλήλους ἐισηγήσεις εἰς τοὺς δημότας καὶ ἡ ἀποκρυστάλλωσις καὶ ἐκτελέσεις γνώμων των, οὕτω καὶ ἡ μελέτη ἐνὸς προγράμματος ἐκτελέσεως ἔργων, ἡ ἐξεύρεσις τῶν ἀναγκαίων πόρων, ἡ ἐκτελέσεις καὶ ἡ ἐν γένει συστηματικὴ παρακολούθησις τῶν ἔργων οὐ μόνον νομίμως ἀλλὰ καὶ φυσικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὸ μονίμως πρὸς τοῦτο ὠρισμένον ὄργανον, οἷον τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον· ἐπομένως ἡ φθορὰ ἢ ἡ ἑλλειψὶς τοιούτου δὲν δύναται πάντοτε καὶ ἐπ' ἀπειρον νὰ ἀναπληροῦται ἐκ τῶν ἐνόντων· ἡ τελευταία αὕτη παρατήρησις εἰ μᾶλλον δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν προκειμένου περὶ τῶν Δήμων διὰ τοὺς ἐν ὁρχῇ τοῦ παρόντος μέρους ἐκτεθέντας λόγους.

Αἱ εἰς τὰ προεκτεθέντα σημειωθείσαι παρατηρήσεις δὲν ἀπέρρευσαν ἀπλῶς ἐξ ὑποκειμενικῶν ἰδεῶν καὶ γνώμων τοῦ γράφοντος ἀλλ' ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διαταχθείσης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν εἰδικῆς ἐρεῦνης περὶ τῶν κατὰ τὸ οἶκ. ἔτος 1923—24 ἐκτελεσθέντων ἀξιολογῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἔργων, ἵτις διεξήχθη διὰ τῶν διοικητικῶν, δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν (1). Ἀτυχῶς ἡ

1) Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων τοπικῆς ὠφελείας ἐκτός τῶν Δήμων, Κοινοτήτων καὶ Συνδέσμων Κοινοτήτων ὑφίσταται καὶ πληθώρα εἰδικῶν ταμείων (διαρκῶς πληθυνομένων), ἅτινα λειτουργοῦντα κατὰ διαφοροτάτας διατάξεις συντηροῦνται εἴτε δι' εἰδικῶν φορολογικῶν καὶ ἄλλων πόρων διὰ νόμου προορισθέντων δι' αὐτὰ εἴτε ἐκ τῶν προσόδων κληροδοτημάτων καὶ δωρεῶν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ λιμενικά ταμεία, τὰ τῆς ἐγγωρίου περιουσίας τῶν Ἰονίων νήσων, τὸ ἐν Κεφαλληνίᾳ Βαλλιάνειον κληροδοτήμα, τὸ εἰδικὸν ταμεῖον Ὀρεσιπιάδος, τὸ ἀναστυφιστικὸν εἰδικὸν ταμεῖον Παρίσου, τὸ διὰ τὴν ἐξυγιάνσιν τῆς πόλεως Μεσολογγίου, τὸ τῆς ὑδρεύσεως καὶ ἐξυγιάνσεως τῆς πόλεως Καβάλλας καὶ πλείστα ἄλλα ὑπαχθέντα εἰς τὴν ἀρμοδιότητα διαφορῶν ὑπουργείων (Συγκοινωνίας, Γεωργίας, Παιδείας, Ὑγιεινῆς καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας), πλὴν τοῦ κυρίως ἀρμοδίου ἐπὶ τῶν ὀντιζομένων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως εἰς τὴν ἀνήκουσιν οἱ ἐν λόγῳ ὁργανισμοὶ, Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἐπομένως ὁ θέλων νὰ λάβῃ γνώσιν περὶ τῆς κατὰ τὸ οἶκον, ἔτος 1923—24 δράσεως τῆς καθόλου τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ἐν Ἑλλάδι θὰ εἶδει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ πεπραγμένα ὑπὸ τῶν εἰδικῶν τούτων ταμείων ὧν εὐχταίον εἶναι νὰ ἐπιληφθῇ συστηματικώτερον ὁ νομοθέτης.

ἔρευνα σῦντη, τὸ πρῶτον ἤδη ἄλλως τε διεξαχθεῖσα παρ' ἡμῖν, δὲν ἀπέδωκε πλήρη ἀποτελέσματα, ὡς πρὸς τὰ κοινοτικά ἴδια ἔργα, εἴτε διότι πλείστα κοινοτικά ἄρχαι ἡμέλησαν ἢ δὲν ἡδυνήθησαν νὰ χορηγήσωσι τὰς ζητηθείσας πληροφορίας εἴτε διότι διοικητικαὶ τινες ἀρχαὶ ἐθεώρησαν ὡς ἀξιολογώτερα ἔργα, καὶ ἐπομένως ὡς ἀξία ἀναγραφῆς μόνον τὰ ἐκ τῶν κοινοτικῶν ταμείων ἐκτελεσθέντα τοιαῦτα διὰ μεγάλης σχετικῶς χρηματικῆς δαπάνης. Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ περιγραφή τῶν ἐκτελεσθέντων ἔργων κατὰ τὸ πλείστον δὲν ἐδόθη ἀρκούντως πλήρης, ὥστε νὰ ἐκτιμηθῇ ἐτακριβῶς τὸ εἶδος, ἡ πραγματικὴ ἀξία καὶ ἡ τοπικὴ σπουδαιότης ἐκάστου ἔργου. Ὅπως δὲ καὶ οὕτως ἀτελες τὸ πόρισμα τῆς ἐρεῦνης ταύτης κρίνεται ὡς λίαν διαφωτιστικὸν τῶν διαφορῶν ἀπόψεων, ἃς ἐμφανίζει τὸ ὑπ' ὄψιν λίαν ἐνδιαφέρον θέμα· δι' ὃ παρατίθεται πλήρης κατάλογος τῶν εἰς ἐκεῖνο περιλαμβανομένων ὡς ἐκτελεσθέντων κατὰ τὸ εἰρημένον οἶκον, ἔτος ἀξιολογώτερον δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἔργων, κατὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ὁποίων κατεβλήθη, καθ' ὑπερβάσιν ἴσως τῶν ὁρίων τῆς παρούσης μελέτης, πᾶσα προσπάθεια, ὅπως ὑποδοθῶσιν ὡς οἷόν τε πιστότερον αἱ πηγαὶ ἐξ ὧν οὗτος συνετάχθη.

Ὁ κατάλογος οὗτος περιλαμβάνει τὰ ἐκτελεσθέντα ἔργα ὑπὸ 37 Δήμων καὶ 446 Κοινοτήτων καὶ ἀγροτικῶν Δήμων. Τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενα κοινοτικά ἔργα ὑπερβαίνουν τὰ 800, ἐξ ὧν πολλὰ σύνθετα ἢ πολυετή. Ὡς δὲ θέλει παρατηρηθῇ οὕτε τὸ σύνολον τῆς χρηματικῆς ἀξίας τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν τούτων ἔργων ἦτο δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ οὕτε ἄλλη τις κατάταξις αὐτῶν ἢ ἐπεξεργασία τῆς σχετικῆς ὕλης ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ.

Ἐν τούτοις ὡς πρὸς τὰ κοινοτικά ἔργα τὸ ἄθροισμα τῆς σημειουμένης χρηματικῆς ἀξίας διὰ 746 ἐξ αὐτῶν ἐκτελεσθέντων ὑπὸ 407 Κοινοτήτων ἀνέρχεται εἰς δραχ. 21.281.694 ἐξ ὧν ὑπὲρ τὰ 11.000.000 δρ. κατεβλήθησαν ἐκ τῶν κοινοτικῶν ταμείων τῶν εἰρημένων Κοινοτήτων. Ἡ πραγματικὴ ὁμοῦς ἀξία πάντων τῶν εἰς τὸν κατάλογον μνημονομένων κοινοτικῶν ἔργων δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προεκτεθεισῶν παρατηρήσεων, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀνυπολογίστως μεγάλη, ὑπ' ὄψιν λαμβανομένου, ὅτι ἡ χρηματικὴ ἀξία ἐξ μόνον ἐκ τῶν ἔργων τούτων (ἦτοι τῆς ἀνεγέρσεως τῶν Γυμνασίων τῶν Κοινοτήτων Ἀνδρου καὶ Κορυπῆ, τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ ἡλεκτροφωτισμοῦ τῆς Κοι-

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΣΑΡΑΪΤ

Ὁ συνταγματάρχης κ. Μάριος Καράτσιου, στρατιωτικὸς ἀκόλουθος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἰταλικῆς πρεσβείας κατὰ τὸν χρόνον τῆς βενιζελικῆς τυραννίας, ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν «Ἡ γῶ καὶ σχόλια», ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐν Συρίᾳ γεγονότων, τὸ ἀκόλουθον χαρακτηριστικὸν ἀρθρον περὶ Σαράιγ:

«Κατὰ τὸ 1916 ἡ Γαλλία συγκατετέθη τέλος νὰ μᾶς δώσῃ ὀλίγας πυροβολαρχίας πυροβόλων πεπαλαιωμένου ὀλίγον τύπου, τὰ ὅποια ὅμως δὲν ἐπετέλεσαν κακὸν ἔργον εἰς τὸ ἰταλικὸν μέτωπον. Ὅμως Ἰταλῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐγὼ ἀπεστάλη πρὸς τὸ Σχολεῖον τοῦ Πυροβολικοῦ ἐν Φοντανεμπλὼ διὰ νὰ παραλάβῃ τὸ ὕλικόν ἐκεῖνο καὶ νὰ ἐκμάθῃ τὸν χειρισμὸν του. Ὁ διοικητὴς τοῦ γαλλικοῦ σχολείου, θαυμάσιος τύπος στρατιώτου, ὁμιλῶν κάποτε περὶ τοῦ Στρατηγοῦ Σαράιγ, μοι εἶπεν: «Ὡς στρατηγὸς ἀξίζει πολὺ ὀλίγον καὶ θὰ τὸν εἶχον τορπιλλίσει ἀπὸ καιροῦ ἂν δὲν ὑπῆρχον πολιτικοὶ λόγοι...» Καὶ ἐσιώπησεν, μέινας σκεπτικὸς. Ὡς καλὸς στρατιώτης θὰ μετενόησεν ὀφθαλμῶς διότι ἀπεκάλυψεν εἰς ἐ.σ. ξένον, ἔγω καὶ σύμμαχον, τὸ ἀσθενὲς σημεῖον τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, τὴν πολιτικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν στρατιῶν.

«Ἀσφαλὲς ὁ στρατηγὸς Σαράιγ δὲν εἶνε μηδενικόν. Λόγῳ τῆς διανοίας του ἀπὸ τὴν ἐλπίδα καὶ εἰς τὸν στρατὸν ἀκόμη ἐξωριστὴν ὅλως προσωποπικότητα. Ἀλλ' ἡ ἀχολίνωτος φιλοδοξία του, ἡ μανία του ὅπως ἀναμειγνύεται εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τὰς κομματικὰς δολοπλοκὰς, ὁ δεσποτισμὸς του, ἡ ἀνευ φραγμοῦ γλώσσά του, ἡ ἀρχομανία του καὶ αἱ ἀμετροεπείαι του αἱ ὅποιαι χαρακτηρίζουν πᾶν ὅ,τι γράφει, συνετέλεσαν εἰς τὴν κατὰπτωσιν τοῦ στρατιωτικοῦ του κύρους.

νόητος Ἰθακῆς, τῆς ὑδρεύσεως τῆς Κοινότητος Ζαραφῶνος καὶ τῆς κατασκευῆς δύο γεφυρῶν ἐν Κυνουρίᾳ) ἀνέρχεται εἰς 8.500.000 δρ. Συγκρίνων τις τὰ εἰς ἔργα ἀποτελέσματα ταῦτα πρὸς τὰς ἐκτεθείσας διοικητικὰς, οἰκονομικὰς καὶ τεχνικὰς δυσχερεῖας τῶν Κοινοτήτων δύναται νὰ ἀναμετρήσῃ ὅποια τις θὰ ἦτο ἡ δαΐσις αὐτῶν ὑπὸ ἀλλας συνθήκας.

Δ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ
(Ακολουθεῖ)

«Τορπιλλισθεὶς διὰ πρώτην φοράν, παρὰ τοὺς ἰσχυροὺς πολιτικοὺς προστάτας του, ἤρχισε νὰ κινῆται τόσον πολὺ, ὥστε ἡ ἀνωτάτη στρατιωτικὴ γαλλικὴ διοίκησις ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ὅπωςδήποτε ἐκ Γαλλίας. Καὶ αὐτὸς ἄλλωστε ὁ Σαράιγ τὸ ὁμολογεῖ εἰς βιβλίον του τὸ ὅποιον καλῶς θὰ ἔπραττε νὰ μὴ ἔγραψεν. Ἐπεφορτίσθη λοιπὸν νὰ μελετήσῃ μίαν ἐνδεχομένην ἐπιχειρήσιν ἐν Ἀνατολῇ μέχρις οὗ ἀποφασισθῇ σὺν τῇ συνενοχῇ τοῦ Βενιζέλου, ἢ εἰς Θεσσαλονίκην ἀπόβασις τῶν Συμμάχων. Ἡ διοίκησις τοῦ στρατοῦ ἐκεῖνου ἀνετέθη εἰς τὸν Σαράιγ, ὅστις τὴν ἐδέχθη μυκητρίων, διότι αἱ εἰς τὴν διάθεσιν του τεθεῖσαι δυνάμεις τῷ ἐφάνησαν πολὺ μικραὶ διὰ στρατηγὸν τῆς περιοχῆς του! Ἐπρόκειτο ὅμως περὶ θέσεως ἀνεξαρτήτου, μακρὰν πάσης ἐνοχλητικῆς ἐπιβλεψέως τῶν ἀρχηγῶν. Καὶ αὐτὸ ἤρρεσεν εἰς τὸν Σαράιγ.

«Ἡ στάσις τοῦ Σαράιγ ἐν Θεσσαλῷ ἱκῆδεν ὑπῆρξεν οἷα ἔπρεπε νὰ εἴνε. Προβιβάσας τὸν ἑαυτὸν του εἰς μικρὸν βασιλικὸν κατάρθωσε νὰ κόμῃ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα ἐκτός ἐκεῖνου διὰ τὸ ὅποιον τὸν εἶχον στελεχει, δηλαδὴ νὰ ἐπιτεθῇ ἐναντίον τῶν Γερμανοβουλγάρων καὶ νὰ ἀνακουρίσῃ τὴν θέσιν τῶν Σέρβων καὶ τῶν Ρουμάνων. Ἀναιμίστη ὅμως εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ εἰνε γνωστὰ τὰ ἐναντίον τῶν ἀτυχῶν Ἑλλήνων ἀθλά του. Κατάρθωσε νὰ κόμῃ ἐχθρούς ὅλους τοὺς ἐν Μακεδονίᾳ διοικ. τῶν συμ. ἀχ. στρατευμάτων, κατόπιν τοὺς διλωμάτας καὶ τέλος καὶ αὐτοὺς τοὺς Ἀγγλους, Ἰταλοὺς, καὶ Σέρβους στρατιώτας. Συνῆψε σχέσεις μετὰ τοῦ Βενιζέλου, τὸν ὑπεστήριξε διὰ νὰ πρῶξῃ παντοίας ἀνομίας, μετ' ὀλίγον ὅμως οἱ δύο αὐτοὶ ἄνδρες, καθ' ὅλα ἀξιοὶ ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, ἐγέναν ἐχθροὶ καὶ ὁ Σαράιγ ἔγραψεν ὅτι ὀλίγα ἐναντίον του, ἀποκαλύψας οὕτω πολλὰ μυστικά τῆς γαλλικῆς πολιτικῆς.

«Ἐξηνάγκασε τὸν ἐγγόριον Τύπον νὰ γράψῃ ὅ,τι αὐτὸς ἠδὲλε καὶ ἠθέλησε νὰ διευθύνῃ τοὺς ἐν Ἀθήναις διλωμάτας τῆς Ἀντάντ. Παρίστατο εἰς τὰ ἐγκαίνια πολλῶν ἐκφεσάντων, ἔτρεχεν ὀπισθεὶς τῶν γυναικῶν καὶ ἔσχε μάλιστα τὸν καιρὸν νὰ ὑπανδρευθῇ μίαν ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ τὴν ἐπιθέσιν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶχε δοθῇ ὑπόσχεσις εἰς τὴν Ρουμανίαν, τὴν ὁποίαν ἀνέμενεν ἡ Σερβία καὶ

οι Σύμμαχοι όλοι και την όποιαν διάταξεν ή κυβέρνησίς του, δέν την έχαμε, περιορισθείς να ζητή διηγεκώς ένισχύσεις.

Συσσωρεύσας τέλος έναντίον του παράπανα τόσον εκ μέρους των Συμμάχων όσον και εκ μέρους αυτών των Γάλλων, έτορπιλίσθη και ούτω ό πασσάς αυτός της Θεσσαλονίκης ήναγκάσθη να έπιστρέψη εις Γαλλίαν. Μόλις έφθασεν εις την πατρίδα του ήρρισε να κινήται περισσότερο από κάθε άλλην φοράν. Έγραψε τότε τό περίφημον έκείνο βιβλίον του διά το όποιον, άποκαλύψας τά παρασκήνια της γαλλικής πολιτικής, τάς μυστικές συμφωνίας μετά του Βενιζελου και τό έμπιστευτικά τηλεγραφήματα της κυβερνήσεώς του, προτέφερε πραγματικήν ύπηρεσίαν εις την Ιστορίαν και την αλήθειαν, όχι όμως και εις την πατρίδα του.

Ευθύς ως ή άριστερά, διά των εκλογών της 11ης Μαΐου, άνήλθεν έν Γαλλία εις την έξουσίαν, διωρίσθη διοικητής της Συρίας. Αντικληρικώς μέχρι μνελού όστέων, μόλις έφθασεν εκεί, εύρεν άμέσως άφορμήν διά να άρχίση τόν πόλεμον έναντίον των έπισκόπων. Έρχισε να κάμνη τόν τυραννίσκον,

οι δέ διοικηται των επαρχιών, τους όποιους διώριζε, τον έμιμούντο έπαξίως. Άλλ' οι Δρούσοι, πολύ περισσότερον άγριοι και πολεμοχαρείς από τους κουρ ισμένους και έξην-τλημένους Έλληνας της Θεσσαλονίκης, έδειξαν εις τόν Σαραΐν ότι δέν άστειεύονται. Έρχισαν τά πρώτα έπεισόδια.

Ο Σαραΐν παρεβίασεν τάς υπό των προκατόχων του συναφθείσας μετά των Δρούσων συμφωνίας. Οι Δρούσοι παρεπονέθησαν. Ο Σαραΐν διάταξε τόν διοικητήν της Δαμασκού να δεχθή τους άρχηγούς των Δρούσων διά να άκούση τά παραπονά των. Όλοι ένόμισαν ότι ή διαφορά έπρόκειτο να διευθετηθή, άλλ' ό Σαραΐν παρεσκείασεν εις τους Δρούσους παγίδα και προδοσίαν. Άμα οι άρχηγοί των Δρούσων παρουσιάσθησαν εις τόν διοικητήν της Δαμασκού, ούτος κατά την διαταγήν του Σαραΐν τους συνέλαβε και τους απέστειλεν έξορίστους εις Παλμύραν. Η είδησις της προδοσίας του στρατηγού Σαραΐν ύπήρξεν ό σπινθήρ ό όποιος ήναψε την πυρκαϊάν έν Συρία. Τα λοιπά είνε γνωστά».

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΡΑΤΣΙΟΛΟ
Συνταγματάρχης

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΚΡΙΤΙΚΟΥ ΝΤΕ ΣΙΒΡΙΕ

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

(Συνέχεια εκ του 6λου τεύχους)

Ούτος διά να δώτη την μάχην αυτήν έξέλεξεν απόκορημον και φαινομενικώς άπρόσιτον τομέα, τόν όποιον άποτελούν βραχώδη όρη εκ των όποιων πηγάζει ή Μογγολία, παραπόταμος του Άξιού. Τα όρη ταύτα δεσποζόμενα από τό Δοβροπόλια, τό Κοζιάκ και άλλας κορυφάς, των όποιων τό ύψος ποικίλλει περίξ τά 1800 μέτρα, έκρατούντο από τό πρώτον Βουλγαρικόν σώμα εκτεινόμενον προς άνατολάς μέχρι του Άξιού.

Άλλ' αποβλέποντες τάς κορυφάς εκτύπησαν εις τό σημεϊον συνδέσεως του σώματος αυτού με τό 11ον σώμα, τό λεγόμενον Γερμανικόν, λόγω της συνθέσεως του έπιτελείου του και της παρουσίας εις τάς τάξεις του 9 Γερμανικών ταγμάτων. Τό 11ον αυ-

τό σώμα με τό κέντρον του πρό του Μοναστηρίου ήτο παραταγμένον από του Τσέρνα προς την Άλβανίαν. Άν λοιπόν τό βουλγαρικόν μέτωπον διεργηγνύετο εις τό Δοβροπόλια και άν μία ταχεία καταδίωξις έφερεν τόν νικητήν εις τό Γράτσκο, προς την συμβολήν του Τσέρνα και του Άξιού ή ως άνω στρατιά θ' άπεκόπτετο εκ των όδων της ύποχωρήσεώς της ένω αι Βουλγαρικοί δυνάμεις άνατολικώς του Άξιού θα έρρίπτοντο προς τάς στενωπούς του Σιρμω-νος. Και κυκλούμενον τό στόμιον του Δεμιρ Καπού θα υπεχώρει και άμέσως κατά συγκυρίαν ή σιδηροδρομική γραμμή της Θεσσαλονίκης θα έξησφαλίζετο εις τόν θριαμβεύοντα στρατόν, όστις πλέον θα έβάδιζε προς τά Σκόπια, την Νύσσαν και τό Βελιγράδιον.

Εις την ναπολεόντιον σύλληψιν του σχε-

δίου άνταπεκρίθη διά των στρατιωτών ή δραστηριωτέρα εκτέλεσις της άξίας της δευτέρας ούσης, όπως συνήθως κατ' ευθειαν άναλόγου κρός την πρώτην.

Την πρωϊαν της 15 Σεπτεμβρίου έξ Σερβικαί μεραρχίαι και δύο Γαλλικαί, αι μέν διά την επίθεσιν, αι δέ διά την εκμετάλλευσιν, ένήρξησαν έφοδον κατά των κορυφών της Μογγλίας, υπό την ίσχυράν προστασίαν πυροβόλων μεγάλου διαμετρήματος, μεταφρεθέντων δι' όδων κατασκευασθεισών έντός είκοσημέρου. Την ιδίαν ήμέραν περί την 9ην ώραν τό Βουλγαρικόν μέτωπον είχε θρασυθή, ή μάχη είχε κερδηθή και ή άμεσος εκμετάλλευσις είχε άρχισει. Όθουμένη άπαύστως μέχρι του Άξιού ή καταδίωξις επέτυχεν όλους τους επιδιωχθέντας άντικειμενικούς σκοπούς, διότι πράγματι δέν έσταμάτησε ειμή εις τόν Δούναβιν και τόν Σαϋον, μετά την διαδοχικήν άνατροπήν πολλών Γερμανικών μεραρχιών, έσπενυσμένως μεταφερθεισών υπό του Μάκενζεν από νως μεταφρεθέντων εις τό της Σερβίας. Τό μέτωπον της Βλαχίας εις τό της Σερβίας.

Έξ άλλου ένω οι Γαλλοσέρβοι κατήχοντο προς τό Άξιόν, ό στρατηγός Άνρϋ με πέντε γαλλικάς μεραρχίας, μίαν Έλληνικήν και τό Ιταλικόν σώμα εισήλθεν και αυτός εις τό άγώνα κατά της 11ης Γερμανικής στρατ. άγώνος του Μοναστηρίου. Έστρηχθη νικηφόρος επί της άριστεράς των και επέτρεψεν ούτω εις τό Γαλλικόν Ιππικόν να σπεύση μετά τόλμης κρός τά Σκόπια. Η 11η στρατιά πεισθείσα κατά μέτωπον, υπερχαλαγγισθείσα έν πρώτοις εις Περίεπεν, κατόπιν άποκοπείσα των όδων της ύποχωρήσεώς της προς τά Βελεσά και τά Σκόπια, προσεπάθησε ματαιώς να ριφθή εις τάς άτραπούς των παρακειμένων όρέων της Άλβανίας. Έσυνθηκολόγησεν όλόκληρος εις την κοιλάδα του Τατόβα. 72.000 άνδρες κατέθεσαν τά όπλα. Θρίαμβος γαλλικός όφειλόμενος εις τό στρατιωτικόν πνεύμα του άρχηγού όσον και εις την άντοχήν των θανμασίων στρατιωτών.

Από της 23 Σεπτεμβρίου μέχρι της 6 Νοεμβρίου οι Γάλλοι Ιππείς δέν έλαβον κανέν σιτηρέσιον. Εις τους φαντάρους του Άνρϋ μόλις 500 γραμμάρια άρτου είχαν έξισφαλισθή. Πάντες έξησαν με τους γλισχρούς πόρους της κατεστραμμένης χώρας και έν άρχη με τά κυριευθέντα τρόφιμα. Ούτω και οι πρόγονοι των είχαν βαδίσει διά μέσου της Εύρώπης. Και έξ εβδομάδας μετά την νίκην του Δοβροπόλια οι κρότοι των πυροβόλων του στρατηγού Άνρϋ έπλατύνουν

την είσοδον εις Βελιγράδιον των Σέρβων άπελευθερωτών.

Τό μεγαλειόν των γεγονότων της Μακεδονίας όμολογήθη άλλωστε από τό ανώτατον άσχηγείον των Γερμανικών στρατευμάτων. Την 29ην Σεπτεμβρίου παραμονήν της Βουλγαρικής άναχωρήσας και όταν ή γραμμή Χίνδεμבורγ δέν είχε άκόμη ύποχωρήσει ό Λούτεντορφ έξήτει από τόν Καγγελάριον προσφοράν άμέσου ειρήνης. Τέσσαρας ήμέρας βραδύτερον ό στρατάρχης Χίνδεμבורγ έπέμενεν επί τούτου κατηγορηματικώς.

Βερολινον 3 Οκτωβρίου 1918

Α. Ε. τόν Καγγελάριον της Αύτοκρατορίας. Η άνωτέρα διοίκησις του στρατού έπιμένει εις την αίτησιν την διατυπωθείσαν την 29-9 18 περί προσφοράς άμέσου ειρήνης προς τους έχθρούς μας.

Συνεπεία της καταρρεύσεως του μετώπου της Μακεδονίας και της ελαττώσεως των έφοδίων ή όποία προέκρινεν εκ τούτου διά τό δυτικόν μέτωπον, δέν μās άπομένει καμία έλπις—έφ' όσον δύναται τις να κρίνη—να εξαναγκάσωμεν τόν έχθρον να κλείση ειρήνην.

υποργ. Χίνδεμבורγ
στρατάρχης

Τό έγγραφον τούτο έχει μεγίστην σπουδαιότητα διά την αλήθειαν της Ιστορίας. Άποδεικνύει ότι ή έν Μακεδονία καταστροφή, προοίμιον της άμέσου Αυστριακής καταρρεύσεως παρουσιάζετο ως πλείοτερον παντός άλλου γεγνός αποφασιστικόν τό όποϊον διέσρηξε την γενικήν Ισορροπίαν, διατηρουμένην επί τέσσαρα έτη. Και επί της διαρρήξεως αυτής της Ισορροπίας έβασίσθη ή μεγάλη μάχη της Γαλλικής άπελευθερώσεως.

Η μάχη της άπελευθερώσεως Την 6 Αυγούστου 1918, ό Φόρ προήχθη εις στρατάρχην της Γαλλίας. Εις διάστημα μόλις δύο μηνών έπραγματοποίησε νικηφόρος μίαν των λεπτοτέρων επιχειρήσεων του πολέμου, την μετάβασιν από της άμύνης εις την γενικευθείσαν επίθεσιν. Και ούτως από των πρώτων ήμερών του Σεπτεμβρίου είχε φέρει τά γαλλοαγγλικά στρατεύματα εις έπαρήν με την γραμμήν Χίνδεμבורγ. Ηδη βοηθούμενος εις τό δεξιόν του υπό του άμερικανικού στρατού του στρατηγού Πέρσιγκ, ήδύνατο από του Ίκρε μέχρι του Μόζα να διεξαγάγη τέλος την γιγαντιαίαν

μάχην τῶν ἐλιγμῶν, τὴν μοναδικὴν μάχην, τὴν ναπολεόντιον—δηλαδή τὴν μάχην τὴν συνηγομισμένην εἰς τὰς διαφορὰς φάσεις τῆς, διὰ μιᾶς σταθερᾶς θελήσεως. Ὡς ἐν τῷ παρελθόντι καὶ μετὰ τῶν διαφορῶν μεθόδων, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν παγίων ἀρχῶν τοῦ πολέμου θὰ ἔφερε τὴν ἀναμφισβήτητον νίκην. Ἡ εὐρύτης τῶν ἐπιχειρήσεων θὰ καθήρει τὴν συνήθη προσκαιρότητα των καὶ θὰ ἐξασφάλιζε εἰς τὰς τοπικὰς ἐπιτυχίας ἀπώσεις αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ ἦσαν ἐφήμεροι. Διότι ὁ ἐχθρὸς παντοῦ θὰ ἦτο καθηλωμένος. Θὰ ἔχανε τότε μετὰ τὴν διάθεσιν τῶν ἐφδρεῶν του καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀμυντικῶν του ἐλιγμῶν, ἐνῶ τοῦναντίον ὁ ἐπιτιθέμενος ἀναπτυσσόμενος ὀπισθενεὶ μὴ εὐρείας ἐπιθετικῆς αὐλαίας θὰ ἐπληττεν ὅπου ἤθελε καὶ ὅταν ἤθελε.

Ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ πρὸς τὸ δεξιὸν τὰ στρατεύματα τὰ ὁποῖα ἔλαβον μέρος εἰς τὴν μεγάλην μάχην ἦσαν τὰ ἑξῆς:

α) Ἡ Βελγικὴ στρατιὰ ἐνισχυομένη ἀπὸ γαλλικὰς μεραρχίας.

β) Ἡ ὁμάς στρατιῶν τοῦ στρατάρχου σερ Λούγκας Χάιγκ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν στρατηγῶν Πλούμερ Χόρν, Μπίγκ και Ρώλινσον.

γ) Αἱ ὁμάδες στρατιῶν τοῦ στρατηγοῦ Πεταίν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν στρατηγῶν Ντεμπενέ, Μανζέν, Γκιγιωμά (Ντεγκου) καὶ Γκουρό.

δ) Αἱ Ἀμερικανικαὶ στρατιαὶ ὑπὸ τὴν ἐνωτέραν διεύθυνσιν τοῦ στρατηγοῦ Πέρσινγκ.

Ἀπὸ τῆς 22 Αὐγούστου μέχρι τῆς 24 Σεπτεμβρίου τὰ Ἀγγλικά στρατεύματα εἰχον ἐξαγάγει εἰς τὸ Ἀρτουά καὶ τὴν Πικαρδίαν, ὅλα τὰ δυνατὰ συμπεράσματα ἐκ τῆς μάχης τοῦ Σαντέρ. Τὴν 12 Σεπτεμβρίου, γαλλοαμερικανικὸς ἐπιθετικὸς ἐλιγμὸς εἶχε περιορίσει τὴν «σφήνα» τοῦ Σαιν Μισέλ, ἀφίσας εἰς τὸ συμμαχικὸν στρατηγεῖον ἐλευθέρων τὴν σιδηροδρ. γραμμὴν Βερντέν-Νανσύ. Μετὰ τελευταίας τινὰς προετοιμασίας ἠδύνατο λοιπὸν ν' ἀναληφθῇ ὁ ὑψέστατος ἀγὼν.

Καὶ ἀνελήφθη πράγματι τὴν 27 Σεπτεμβρίου διὰ τῆς κεραυνοβόλου ἐπιθέσεως τῶν Ἀγγλων πρὸ τοῦ Καμπραί. Τοῦ τομέως τῆς γραμμῆς Χίνδεμβουργ, τοῦ ἐπικυλούμενου Βοτάν, ἀνατραπέντος, οἱ Γερμανοὶ ἐνήργησαν μίαν βαθεῖαν σύμπυξιν μετὰ τοῦ Σκάρα καὶ τοῦ Λύς.

Ἀμέσως, τὴν 28, ὁ στρατάρχης ῥίπτει πρὸς τὰ ἑμπρὸς τὴν γαλλοβελγικὴν στρατιάν ἥτις ἀπετελεῖ τὸ ἄκρον ἀριστερὸν καὶ ἡ στρατιὰ αὕτη ἀπώθει τοὺς ἀντιπάλους τῆς, τῶν ὁποίων εἶχεν ἤδη κλονισθῇ τὸ ἠθικόν.

Ἐπειτα ἐπιτιθέμενος ὁ Ντεμπενέ καταλαμβάνει τὸ Σαιν Καντέν. ὁ Μανζέν πλησιάζει πρὸς τὸ Αἰγέτ καὶ τέλος τὴν 4 Ὀκτωβρίου οἱ Γκιγιωμά καὶ Γκουρό ἐξωθοῦν εἰς ἐποχώρησιν ἐν Καμπανίᾳ τὰς στρατίας τοῦ Κρόμπριτς. Ταῦτοχρόνως ὁ Χόρν ἐπὶ τοῦ Ἑσκά συνέτριψε τὸν τομέα Σίγφριδ, ὑπερπηδηθέντα τὴν 9 Ὀκτωβρίου.

Ἦδη ἡ Γερμανία ἀντελήφθη τὸ σταμάτημα τῆς τύχης. Ἀν τὴν 29 Σεπτεμβρίου ὁ Λούτεντορφ ἐξήγησε ἀνακωχὴν, ἂν τὴν 3 Ὀκτωβρίου ὁ Χίνδεμβουργ ἐπέμενε ἐπ' αὐτῆς, τὴν 5 ὁ Καγγελάριος Μάξ τῆς Βάδης ἐξετέλεσε τὴν ἐπιθυμίαν διατήλεγραφήματος πρὸς τὸν πρόεδρον τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν.

Ἀλλὰ κατὰ τὰς πρώτας αὐτὰς ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ Λούτεντορφ θὰ ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὰ στρατεύματά του, νὰ τὰ φέρῃ ὀπισθεν τοῦ Μόζα εἰς τρόπον ὥστε νὰ καλύψῃ παγίως τὰ σύνορα τῆς Αὐτοκρατορίας δι' ἐντόνου ἀμύνης. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐδήλωσεν ὅτι μίᾳ τοιαύτῃ ἐποχώρησιν ἦτο ἀπραγματοποίητος διότι θὰ συνεπήγετο τὴν ὀλικὴν ἀπώλειαν τοῦ πολεμικοῦ ὕλικου τοῦ συγκεντρωθέντος εἰς τὸ Βέλγιον ἀνεῦ τοῦ ὁποίου ὕλικου πᾶσα μετέπειτα ἀντίστασις θὰ ἦτο ἀδύνατος.

Βεβαίως ἡ δικαιολογία ἔχει τὴν ἀξίαν τῆς μέχους ἐνὸς σημείου, ἀλλὰ καλυφθεὶς δι' αὐτῆς ὁ Γερμανὸς στρατηγὸς ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸν ἀντίπαλόν του μετὰ τὴν ἀκλόνητον θέλησιν ἥτις κατεῖχεν αὐτόν. Ἡ μάχη ἦν ὑψίστατο καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ στρατεύματα του ἀπαύστως ἀπωθοῦντο ἦτο μίᾳ μάχῃ ἐκμηδενισμοῦ.

Διὰ τὸν Φῶς, ὅπως διὰ τὸν Ναπολέοντα, νίκη δὲν εἶναι ἀπώθησις τοῦ ἐχθροῦ πέραν ἐνὸς ὁρισμένου ὁρίου. Νικεῖν ἢ περιφύγεις τοῦ ἐχθροῦ ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκεται καταπολέμεις εἰ δυνατόν ὅλων τῶν ἐνδυνάμεών του καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποσύνησις αὐτοῦ.

Θὰ ἠδύνατο ἴσως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς γραμμῆς Χίνδεμβουργ ὁ Λούτεντορφ νὰ ἐνεργήσῃ καλῶς μίαν στρατηγικὴν ἐποχώρησιν πρὸς τὸν Μόζαν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐφθάνεν εἰς τὴν γραμμὴν αὐτὴν τὰ στρατεύματα του δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀπαλλαγῶν τοῦ ἐξανηλικτικοῦ ἀγῶνος. Ὁ Φῶς δὲν ἐσταμάτα ποτὲ καὶ ὁ Γερμανὸς ἀριστεράτης ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ μάχεται μετὰ ἐξηντημένους στρατιώτας μέχρι τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου καὶ μόνον μίᾳ σωτηρίᾳ ἀνακωχῇ θὰ ἐπεφύλασσε εἰς τὴν πατρίδα του ἐλπίδας καλύτερου μέλλοντος. (Ἀκολουθεῖ)

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΣΑΣ

ΟΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΟΙ ΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΑΣ

ΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΤΑΡΧΑΙ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΙ Κ. Α. Π. ΤΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΑΣ

ΔΙΑ ΝΑ ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ
ΕΙΣ ΤΟ ΔΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ
ΔΡΧ. 200.000.000

ΑΞΙΑ ΕΚΑΣΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ ΔΡΧ. 250

ΜΟΝΟΝ ΟΥΤΩ ΘΑ ΑΠΟΚΤΗΣΩΜΕΝ ΔΡΟΜΟΥΣ, ΝΕΡΑ, ΦΩΤΙΣΜΟΝ, ΠΛΑΤΕΙΑΣ, ΛΙΜΕΝΑΣ
ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΗ ΑΡΘΜΟΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΑΠΟ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ-15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Μηδεὶς ἀγνοῶν Λογιστικὴν εἰδὼ εἰς
τὴν ἰδιωτικὴν καὶ δημοτικὴν οἰκονομίαν.

22ον ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1925-1926

ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΝΑΤΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΩΗΝ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝ ΤΗ ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΕΜΠΟΡ. ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΤΟΥ "ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ"

ΤΕΤΡΑΤΑΣΙΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ συνδυάζουσα προφορικὴν διδασκαλίαν καὶ ἀπομνημονεύματα τοῦ σπουδαστοῦ κατὰ νεώτερον παιδαγωγικὸν σύστημα, χωρητικὰ πτυχία 1) Στοιχειώδους Λογιστικῆς καὶ 2) Ἀνωτέρας Λογιστικῆς καὶ πρὸς τοὺς παρασκευάζουσα ὑποψηφίους διὰ τὰς προκηρυχθούσας ἐξετάσεις τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Λογιστικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, διαγωνισμοὺς Τραπεζῶν, ἐξετάσεις τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἑμπορικῶν Σπουδῶν κλπ. δι' Εἰδικῶν Φροντιστηρίων. ΤΜΗΜΑΤΑ ΣΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ. ΝΥΚΤΕΡΙΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ διὰ τοῦ Ἑμπορίου παλαιοῦς.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ κατ' οἶκον διὰ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΩΣ διὰ τοὺς διαμένοντας ἐν Ἑπαρχίαις.

ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ ἀρχοῦνται ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου

ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΑΙ καὶ ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ἀπὸ 16ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Πρόγραμμα πέμπεται τῷ αἰτοῦντι: ΝΟΤΑΡΑ 68—ἐν Πειραιεὶ
Ἐξακολουθεῖ ἡ ἐγγραφὴ συνδρομητῶν εἰς τὴν Β' Σειρὰν Μαθημάτων Λογιστικῆς ἀντὶ Δραχ. 125. Ἐξεδοθέντων ἤδη τὰ δύο πρῶτα τεύχη α' καὶ β', ἀπὸ τῶν δίδονται μόνον εἰς τοὺς συνδρομητάς.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ "Ο ΤΙΤΑΝ",

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡΧ.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ-ΤΗΛ. ΑΡΙΘ. 5.77
Γραφεία Φορτώσεων ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ
Τηλ. αρ. 2.73

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΤΗΛΕΦ. ΑΡΙΘ. 6.54
Τηλεγραφική Διεύθυνσις
«ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ» ΑΘΗΝΑΣ

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου Πορτλαν (Giment artificiel Portland) άνταποκρινόμενα εις τούς αυστηροτέρους επισήμους κανονισμούς τών πεπολιτισμένων Κρατών δι' έργα εκ Μπετόν πάσης φύσεως.

Βέτον αρμέ λιμενικά, πλακοποιία, επιστρώσεις, ύποστρώσεις οδών, κατασκευή πλίνθων (τούβλων) και ογκολίδων (άγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κύκλωψ». Ειδική κονία, κατάλληλος διά την παρασκευήν υδραυλικών άμμοκονιαμάτων διά συνήθεις λιθοδομάς ή πλινθοδομάς, άντικαθιστώσα με πλείστα όσα προτερήματα τά άμμοκονιάματα εξ άσβέστου.

Πολύ ταχύτερα πήξις. Άσυγκρίτως μεγαλειτέρα άντοχή, όθεν: Ταχύτης έκτελέσεως. Σημαντική έλάττωσις τού πάχους τών τοίχων, ήτοι: Κέρδος εις χρήσιμον χώρον και οικονομία εις εργατικά και όγκον λιθοδομής.

Συνιστάται ιδιαιτέρως δι' έργα λιμενικά.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεγραφική Διεύθυνσις: «ΟΙΝΟΒΟΤΡΥΣ»,

ΕΤΑΙΡΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡΧ. 10.000.000,—
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΜΕΧΡΙ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1922 11.616.111,—

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΝΑΠΟΘΗΚΑΙ

Έν Μύλοις (Αθηνών), Έλευσίνη, Καλάμαις, Θεσσαλονίκη, Άχαΐα, Πάρω, Κόμη, Βελίνα, Γαστούνη, Βραχάτι, Δευκάδι, Σάμος, Άλιβερί, Μαροπούλω (Αττικής).

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Οΐνοι: Λευκοί, Έρυθροί, Γλυκοί, Μοσχάτοι.

Οινόπνευμα Καθαρόν διά ποτοποιία και μετουσιωμένον φωτισμόν και θερμανσιν.

Οΐνοι εις Φιάλας: Επιτραπέζιοι, τονωτικοί, θρεπτικοί.

Βερμυοδι (εκ φυσικού Μοσχάτου).

Άποστάγμα Οΐνου: Μεγάλη παρακαταθήκη παλαιών αποσταγμάτων οΐνου, παραγωγής τού έν Μύλοις Άποσταγματοποιείου.

Κονιάκ άρίστης ποιότητος εκ παλαιού αποστάγματος.